

Tuyên Quang

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH TUYÊN QUANG
TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN TUYÊN QUANG

NĂM THỨ 62

Số 62 (284)

5 tháng 9 năm 2026

24 tháng Bảy, Bính Ngọ

Cuối tuần

Báo điện tử:

baotuyenquang.com.vn

Niềm vui tươi trường

Gieo hạt giống
tri thức

Quản trị
trường học

Nỗ lực hoàn thành
nhiệm vụ năm học

Gieo hạt giống tri thức

■ CHÚC HUYỀN

GIAO dục và đào tạo luôn được xác định là quốc sách hàng đầu, là chìa khóa mở ra tương lai cho mỗi vùng đất. Tại buổi làm việc đánh giá 1 năm thực hiện Nghị quyết 71-NQ/TW của Bộ Chính trị, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đã nhấn mạnh yêu cầu cốt lõi: Phải tập trung bảo đảm các điều kiện thiết yếu cho giáo dục, trước hết thực hiện cho bằng được mục tiêu “đủ trường, đủ lớp, đủ giáo viên”. Mệnh lệnh ấy mang tính thần nhân văn sâu sắc, chạm đúng niềm trăn trở và khát vọng của đồng bào vùng cao Tuyên Quang.

Nơi đại ngàn trùng điệp, phát triển giáo dục chưa bao giờ là chuyện đường dễ dàng. Địa hình chia cắt, giao thông trở ngại, việc vận chuyển vật liệu qua hàng chục cây số hay xử lý những biến động địa chất phức tạp đã đặt ra muôn vàn thách thức. Thế nhưng, khó khăn không thể làm chùn bước quyết tâm. Đầu tháng 11/2025, tỉnh Tuyên Quang đã đồng loạt khởi công 6 dự án Trường Phổ thông Nội trú liên cấp Tiểu học và Trung học cơ sở tại các xã biên giới trọng điểm. Đó là minh chứng sống động cho tinh thần dám nghĩ, dám làm, biến chủ trương của Đảng thành hành động thực tiễn. Sự đầu tư này không chỉ mở ra cơ hội học tập bình đẳng cho con em đồng bào các dân tộc thiểu số, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực địa phương, mà còn mang ý nghĩa chiến lược sâu sắc: Củng cố vững chắc “thế trận lòng Dân”, tạo nền tảng bền vững cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ biên cương Tổ quốc.

Trước đó, năm học 2025 - 2026, gắn liền với việc triển khai Nghị quyết 71-NQ/TW và Nghị quyết 57-NQ/TW về khoa học - công nghệ, chuyển đổi số, Tuyên Quang đã chủ động đổi mới tư duy quản lý. Tỉnh thực hiện cuộc cách mạng tinh gọn mạng lưới trường lớp phù hợp mô hình chính quyền địa phương hai cấp, giảm từ 1.063 xuống còn 578 cơ sở giáo dục (đạt tỷ lệ 45,6%, vượt 15,6% chỉ tiêu Bộ giao). Mạng lưới tinh gọn giúp tập trung nguồn lực, nâng cao hiệu quả triển khai Chương trình Giáo dục phổ thông 2018.

Hành trình bảo đảm các điều kiện thiết yếu cho giáo dục tại Tuyên Quang đã khẳng định: Khi lòng Dân hòa cùng quyết tâm chính trị, mọi gian khó đều có thể vượt qua. Bằng việc lo cho con chữ nơi vùng cao, Tuyên Quang đang đặt nền móng vững chắc cho tương lai phát triển bền vững của địa phương ■

Niềm vui tựu trường

■ BIÊN LUÂN

NĂM HỌC 2026 - 2027, NGÀNH GIÁO DỤC XÁC ĐỊNH CHỦ ĐỀ: “ĐỔI MỚI TƯ DUY - CHUYỂN BIẾN MẠNH MẼ - KẾT QUẢ THỰC CHẤT”. TRỌNG TÂM LÀ CHUYỂN MẠNH TỪ XÂY DỰNG THỂ CHẾ SANG TỔ CHỨC THỰC HIỆN HIỆU QUẢ; TỪ QUẢN LÝ HÀNH CHÍNH SANG QUẢN TRỊ PHÁT TRIỂN; TỪ KIỂM ĐỂM CÔNG VIỆC SANG ĐO LƯỜNG KẾT QUẢ; TỪ ĐỔI MỚI HÌNH THỨC SANG ĐỔI MỚI THỰC CHẤT TRONG NHÀ TRƯỜNG. NHỮNG THAY ĐỔI CỐT LÕI NÀY HỨA HẸN MANG LẠI MÙA TỤY TRƯỜNG “BỘI THU”.

Trường mới, khi thế mới

SAU hơn 240 ngày đêm dồn sức, hợp lực, Trường Phổ thông Nội trú (PTNT) Tiểu học và THCS Thanh Thủy đã hoàn thành, mở rộng cánh cổng đón lửa học sinh đầu tiên. Những lớp học khang trang, đầy nhà lưu trú và khu đa năng còn vương mùi sơn mới, mang theo sinh khí và niềm hy vọng về mùa “gieo chữ” mới nơi mảnh đất biên ải. Năm học này, nhà trường đón hơn 1.000 học sinh, phần lớn là con em đồng bào dân tộc thiểu số. Em Mừng Thị Thanh Tú chia sẻ: “Hôm nay em được đến ngôi trường mới, em rất vui, em sẽ cố gắng học tốt để không phụ lòng mong mỏi của thầy cô, gia đình”.

Trước khi chính thức đi vào hoạt động, Trường PTNT Tiểu học và THCS Thanh Thủy đã vận hành thử nghiệm thành công. Cô giáo Nguyễn Thị Thúy Quỳnh, Quyền Hiệu trưởng nhà trường cho biết: “Nhà trường xây dựng kế hoạch vận hành rất chi tiết, trong đó phân

Trường THCS Yên Biên, phường Hà Giang 2 hân hoan chào đón học sinh lớp 6.

công rõ nhiệm vụ cụ thể cho từng giáo viên, nhân viên. Sau khi vận hành thử nghiệm, chúng tôi đã rút kinh nghiệm, khắc phục các hạn chế và sẵn sàng cho năm học mới với quyết tâm cao nhất”.

Tại xã Sơn Vi, Lễ khai giảng tại ngôi trường nội trú lớn nhất vùng biên ải được hân hoan tổ chức. Chủ tịch UBND xã Sơn Vi Sùng Mí Nô chia sẻ: “Xã tổ chức khai giảng năm học mới ngay tại trường mới, tạo khí thế thi đua dạy và học sôi nổi trong nhà trường”.

Năm học này, 6 trường nội trú liên cấp tại các xã: Minh Tân, Pà Vây Sủ, Phố Bàng, Sơn Vi, Thanh Thủy, Xin Mần khởi công giai đoạn 1 đều tổ chức lễ khai giảng năm học mới, trong đó trường nội trú tại xã Thanh Thủy và Minh Tân sẽ đưa vào hoạt động ngay trong năm học mới. Đối với 4 công

trình còn lại, sẽ hoàn thành các hạng mục đang dở và dự kiến đưa vào sử dụng từ tháng 11-2026. Sở Giáo dục và Đào tạo (GD&ĐT) đã phê duyệt kết quả tuyển sinh của 6 trường với tổng số 6.944 học sinh, đạt 99% quy mô thiết kế, trong đó 5.671 học sinh nội trú và 1.273 học sinh bán trú. Sở cũng ban hành các văn bản hướng dẫn quản lý nội trú, kế hoạch phối hợp, triển khai phương án bố trí giáo viên, đảm bảo các điều kiện hoạt động cho nhà trường.

Đổi mới quản trị trường học

Đến ngày 30-8, toàn bộ các xã, phường sắp xếp xong mạng lưới cơ sở giáo dục phù hợp với chính quyền địa phương hai cấp. Đây là cuộc sắp xếp, tinh gọn mạng lưới trường học lớn nhất từ trước đến

Học sinh Trường Tiểu học Hồng Thái, phường Minh Xuân trong ngày vui tựu trường.

Học sinh khó khăn phường Hà Giang 1 nhận xe đạp từ nhà hảo tâm trước thềm năm học mới.

• Năm học 2026 - 2027, toàn tỉnh giảm **485 cơ sở giáo dục** (từ **1.063** xuống còn **578 cơ sở**), tỷ lệ giảm **45,6%**, vượt **15,6%** so với chỉ tiêu giao của Bộ GD&ĐT.

• Các cơ sở do UBND cấp xã quản lý giảm từ **970** xuống **498 cơ sở**.

• Các cơ sở thuộc Sở GD&ĐT giảm từ **93** xuống **80 cơ sở**.

nay với mục tiêu tạo chuyển biến mạnh mẽ từ quản lý giáo dục sang quản trị phát triển giáo dục; tăng cường tính tự chủ và phát huy đổi mới sáng tạo trong nhà trường, đặc biệt là nâng cao vai trò, trách nhiệm của người đứng đầu.

Việc sắp xếp hợp lý đội ngũ cán bộ quản lý sau sáp nhập được các địa phương chú trọng, giúp những người có năng lực tiếp tục phát huy, tạo ra tâm thế làm việc mới. Những cán bộ quản lý, giáo viên, nhân viên dôi dư được điều động đến các cơ sở giáo dục còn thiếu giáo viên; bố trí làm nhiệm vụ chuyên môn, hoặc giải quyết chế độ, chính sách theo quy định.

Năm học này, Trường Tiểu học Hồng Lạc và Trường Tiểu học Văn Sơn sáp nhập thành Trường Tiểu học Hồng Sơn, xã Hồng Sơn. Cô giáo Đỗ Thị Thu Hằng, Hiệu trưởng Trường Tiểu học Hồng Lạc được bố trí giữ chức Hiệu phó Trường Tiểu học Hồng Sơn. Cô Hằng chia sẻ: "Sau sáp nhập, những "nếp nhà" khác nhau được

kết nối trong một mái nhà chung rộng lớn hơn, mọi cán bộ, giáo viên đều hướng về mục tiêu nâng cao chất lượng giáo dục và sự tiến bộ của học sinh, dù vị trí có thay đổi, nhưng chúng tôi đều đoàn kết, đồng thuận, nêu cao tinh thần, trách nhiệm với công việc". Câu chuyện của cô Hằng cũng là câu chuyện của hàng trăm cán bộ quản lý khi vận hành mô hình trường mới sau sáp nhập. Theo thông tin từ Sở GD&ĐT, sau sắp xếp, toàn tỉnh có khoảng 500 cán bộ quản lý chuyển sang làm chuyên môn, góp phần giải quyết tình trạng thiếu giáo viên cục bộ.

Tại phường Minh Xuân, số lượng trường học giảm từ 22 xuống còn 9 cơ sở (giảm 59,09%), là một trong những địa phương có tỷ lệ giảm cao nhất tỉnh. Phường có 16.722 học sinh, 749 giáo viên, nhân viên. Toàn phường có 17 cán bộ quản lý chuyển sang làm chuyên môn, góp phần tinh gọn bộ máy, tối ưu nguồn lực giáo viên và nâng cao chất lượng dạy

học trên mọi cấp học. Trường Phòng Văn hóa - Xã hội phường Minh Xuân Ngô Tuấn Anh nhấn mạnh: "Để phù hợp mô hình mới, trường tập trung đổi mới đồng bộ công tác quản lý giáo dục theo các định hướng trọng tâm: Tăng cường sự lãnh đạo của cấp ủy, chính quyền; công khai minh bạch các khoản thu, kiên quyết không để xảy ra lạm thu hay bệnh thành tích; đổi mới tổ chức bộ máy và quản trị trường học; phát huy tối đa nguồn lực đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học; đẩy mạnh chuyển đổi số và đổi mới sáng tạo; xây dựng môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, hạnh phúc".

Tất cả vì học sinh thân yêu

Bước vào năm học mới, với "sợi chỉ đỏ" xuyên suốt là Nghị quyết số 71 về đột phá

phát triển GD&ĐT, gắn với Nghị quyết số 57 về khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia; Chương trình mục tiêu Quốc gia về hiện đại hóa, nâng cao chất lượng GD&ĐT, ngành Giáo dục đặt ra 12 nhóm nhiệm vụ trọng tâm; trong đó tập trung đổi mới mạnh mẽ tư duy, phương thức quản lý giáo dục, lấy học sinh làm trung tâm và kiến tạo những ngôi trường hạnh phúc, an toàn.

Ngành sẽ tiếp tục phối hợp các địa phương hoàn tất quy hoạch, sắp xếp mạng lưới trường lớp và mở rộng quy mô tuyển sinh THPT. Đội ngũ nhà giáo được tập trung bồi dưỡng toàn diện về đạo đức nghề nghiệp, ngoại ngữ và khả năng ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI), dần hình thành một hệ sinh thái giáo dục hiện đại. Các chương trình học được điều chỉnh linh hoạt theo hướng giảm tải và đẩy mạnh trải nghiệm thực chất qua giáo dục STEM, Robotics. Đẩy nhanh tiến độ hoàn thành các trường nội trú tại các xã biên giới; đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị. Quyết tâm thu hẹp khoảng cách giáo dục, đảm bảo học sinh vùng khó khăn không bị bỏ lại phía sau, đồng thời xây dựng các trường trọng điểm ngang tầm ASEAN để làm đầu tàu dẫn dắt, kiên quyết nói không với "bệnh thành tích".

Phó Giám đốc Sở GD&ĐT Bùi Quang Trí cho biết: Năm học mới đang mở ra cũng là lúc ngành Giáo dục và các nhà trường sau sắp xếp bắt đầu một hành trình mới. Sự thay đổi về tên trường, quy mô hay cơ cấu tổ chức chỉ là bước khởi đầu, giá trị thực sự của quá trình đổi mới giáo dục phải được nhìn thấy trong từng lớp học, từng giờ học, trong sự tận tâm của người thầy và trong ánh mắt, niềm vui, sự trưởng thành của mỗi học sinh ■

Bữa cơm chung đầu tiên tại Trường Nội trú mới của các em học sinh Thanh Thủy.

ĐIỂM ĐÀN

Quản trị trường học

TIẾN CHIẾN

Một năm học mới không chỉ bắt đầu từ những kế hoạch, chỉ tiêu và nhiệm vụ được giao, mà còn bắt đầu từ cách mỗi nhà trường lựa chọn phương thức vận hành. Khi yêu cầu "đổi mới tư duy, chuyển biến mạnh mẽ, kết quả thực chất" được đặt ra cho năm học 2026 - 2027, đổi mới quản trị trường học cần được xem là một khâu đột phá. Bởi sau cùng, chất lượng của một nhà trường không chỉ phụ thuộc vào những gì nhà trường có, mà còn phụ thuộc vào cách những nguồn lực ấy được tổ chức và phát huy.

Có một nghịch lý cần nhìn thẳng: một nhà trường có thể rất "đúng quy trình" nhưng chưa chắc đã là một nhà trường có chất lượng. Nếu quản lý chủ yếu được hiểu là hoàn thành kế hoạch, đủ hồ sơ, đúng thời hạn, thì nhà trường dễ rơi vào vòng xoáy hành chính, trong khi điều

quan trọng nhất là sự tiến bộ thực chất của học sinh và sự phát triển của đội ngũ lại chưa được đặt ở vị trí trung tâm.

Vì thế, đã đến lúc phải chuyển từ "quản lý cho đúng" sang "quản trị để phát triển". Quản lý giúp bộ máy vận hành theo quy định; quản trị đòi hỏi người đứng đầu phải nhìn xa hơn: lựa chọn đúng việc cần làm, huy động đúng người, sử dụng hiệu quả nguồn lực và chịu trách nhiệm về kết quả cuối cùng.

Ở đây, vai trò của hiệu trưởng có ý nghĩa quyết định. Hiệu trưởng không chỉ là người phân công, kiểm tra, ký duyệt, mà phải là người kiến tạo tâm nhìn và văn hóa nhà trường; biết trao quyền để giáo viên phát huy năng lực, biết lắng nghe để tạo đồng thuận và dám chịu trách nhiệm về những quyết định của mình.

Tuy nhiên, tự chủ không đồng nghĩa với tùy tiện. Quyền phải đi cùng trách nhiệm giải trình; đổi mới phải đi cùng kỷ cương; ứng dụng công nghệ, dữ liệu và trí tuệ nhân tạo phải nhằm giám việc hành chính, hỗ trợ chuyên môn, chứ không tạo thêm những lớp thủ tục mới. Mỗi nhà trường cần được nhìn nhận như một chủ thể phát triển, có quyền chủ động lựa chọn cách làm phù hợp với điều kiện thực tế, nhưng đồng thời phải chứng minh bằng kết quả giáo dục.

Năm học 2026 - 2027 vì thế không chỉ nên đặt câu hỏi: Nhà trường đã hoàn thành bao nhiêu nhiệm vụ? Mà cần đặt câu hỏi sâu hơn: Những cách quản trị hôm nay đã làm cho thầy cô dạy tốt hơn, học sinh tiến bộ hơn và nhà trường tốt lên như thế nào? Đó mới là thước đo của một nền quản trị trường học thực chất ■

Nỗ lực hoàn thành nhiệm vụ năm học

Năm học 2026 - 2027 mở ra với những yêu cầu mới trong tổ chức và nâng cao chất lượng. Thầy và trò toàn tỉnh đang tập trung đổi mới, nâng cao chất lượng, xây dựng môi trường học tập an toàn, kỷ cương, thân thiện. Cả hệ thống chính trị, các em học sinh, phụ huynh đang nỗ lực, quyết tâm để có một năm học thực sự “Đổi mới tư duy - Chuyển biến mạnh mẽ - Kết quả thực chất”. Báo Tuyên Quang Cuối tuần trân trọng giới thiệu chùm ý kiến xung quanh vấn đề này.

Đồng chí PHẠM THỊ HÀ, Phó Chủ tịch UBND xã Thuận Hòa

Đổi mới quản lý giáo dục

NĂM học này, xã Thuận Hòa sáp nhập 2 trường Mầm non và thành lập trường liên cấp Tiểu học - THCS. Việc tình giản 2 đầu mối trường học không phải là phép tính cơ học, mà tạo điều kiện để địa phương chuyển đổi mạnh mẽ từ tư duy quản lý giáo dục truyền thống sang quản trị phát triển hiện đại, lấy chất lượng và sự phát triển của học sinh làm trung tâm.

Theo đó, xã chủ động phối hợp rà soát vị trí việc làm từng cấp học, đề xuất bổ sung nhân lực thiếu hụt, đồng thời phát huy tối đa năng lực của lực lượng giáo viên cốt cán, tình giảm biên chế quản lý, tăng biên chế trực tiếp giảng dạy. Thay vì đánh giá phong trào, xã áp dụng phương thức quản trị sát sao, đo lường chất lượng thực chất qua sự tiến bộ của học sinh, kỹ năng sống và tỷ lệ học sinh yếu kém. Đặc biệt, chỉ đạo đội ngũ cán bộ, giáo viên tăng cường sinh hoạt chuyên môn, chia sẻ kinh nghiệm liên cấp, liên điểm trường; tích cực bám nắm cơ sở, phát hiện sớm và hỗ trợ kịp thời để duy trì sĩ số, ngăn chặn nguy cơ học sinh bỏ học. Với sự đổi mới trong quản lý, xã Thuận Hòa quyết tâm kiến tạo một môi trường giáo dục tinh gọn, hiệu quả, công bằng, an toàn và nhân văn.

Cô giáo PHƯƠNG THỊ THU HƯƠNG, Hiệu trưởng Trường Mầm non Phan Thiết

Xây dựng khối đoàn kết trong ngôi nhà chung

TRƯỜNG Mầm non Phan Thiết, phường Minh Xuân chính thức đi vào hoạt động trên cơ sở sáp nhập với Trường Mầm non Hoa Mai và Trường Mầm non Hoa Sen. Trường có quy mô gần 1.000 học sinh và 88 cán bộ quản lý, giáo viên.

Trường mới, quy mô lớn và nhiệm vụ tăng lên, nhà trường tích cực tham mưu cho UBND phường Minh Xuân ưu tiên nguồn lực đầu tư, cải tạo cơ sở vật chất và mua sắm trang thiết bị đồng bộ; giao việc gắn với giao quyền, qua đó tạo động lực để phát huy tối đa năng lực, sở trường của từng cán bộ, giáo viên. Hiệu quả công việc sẽ được đánh giá minh bạch, cụ thể qua từng tháng nhằm đưa ra các quyết định khen thưởng, khích lệ kịp thời. Cùng với đó, là tăng cường ứng dụng chuyển đổi số vào công tác quản lý, điều hành và hoạt động giảng dạy; duy trì tổ chức các hoạt động sinh hoạt chuyên môn chung. Cách làm này không chỉ nâng cao năng lực chuyên môn mà còn thắt chặt sự gắn kết, tạo nên sức mạnh tập thể để nhà trường hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ năm học mới.

Cô giáo TRỊNH THỊ VĂN NAM, Trường THCS Tân Trào

Gắn kết trách nhiệm

SAU sáp nhập 3 Trường THCS Kim Quan, THCS Trung Yên, THCS Tân Trào thành Trường THCS Tân Trào, xã Tân Trào; những ngày đầu chúng tôi không tránh khỏi những lo lắng khi phải làm quen với quy mô trường lớp mới và phương pháp phối hợp chuyên môn cùng đồng nghiệp. Thế nhưng, khó khăn nào rồi cũng qua khi tất cả đều chung một quyết tâm. Chúng tôi tự nhủ, dù mô hình tổ chức thay đổi ra sao, tình yêu thương dành cho học sinh vẫn luôn là giá trị cốt lõi. Tại Trường THCS Tân Trào, tập

thể giáo viên đã chủ động lắng nghe, san sẻ và hỗ trợ nhau trong từng trang giáo án, giờ lên lớp. Sự đồng thuận, đoàn kết chính là chìa khóa giúp chúng tôi biến áp lực thành động lực. Đích đến cuối cùng của thầy cô là xây dựng môi trường sư phạm thực sự tích cực, an toàn và ấm áp, để mỗi học sinh đến trường đều cảm nhận được niềm vui trọn vẹn.

Anh LÒ VĂN SƠN, thôn Xín Cái, xã Sơn Vi

Gia đình yên tâm hơn

TRƯỜNG Phổ thông Nội trú liên cấp Tiểu học và THCS Sơn Vi đi vào hoạt động trong năm học mới là niềm vui lớn đối với gia đình tôi cũng như nhiều phụ huynh trên địa bàn. Từ năm học này, con được học nội trú, từ thứ Hai đến thứ Sáu hằng tuần học tập, ăn ở tại trường, có thầy cô chăm sóc, quản lý. Bố mẹ vì thế sẽ bớt vất vả, yên tâm hơn để lao động, sản xuất.

Quan trọng hơn, mô hình nội trú liên cấp tạo điều kiện để các con được học tập, rèn luyện trong một môi trường ổn định, nề nếp và liên mạch từ Tiểu học lên THCS. Với học sinh vùng cao, điều đó không chỉ giảm bớt khó khăn về đi lại mà còn giúp việc học tập, chăm sóc và rèn luyện được duy trì xuyên suốt. Qua môi trường tập thể, các con từng bước hình thành tính tự lập, ý thức kỷ luật và kỹ năng sống. Đây là nền tảng để học sinh vùng biên thêm vững vàng trên hành trình học tập, trưởng thành và tự tin theo đuổi những ước mơ của mình.

Em GIÀNG THỊ CHỎ, lớp 9A1, Phân hiệu 1, Trường Phổ thông Dân tộc bán trú THCS Thắng Mố

Phấn đấu trở thành con ngoan, trò giỏi

BƯỚC vào năm học mới 2026 - 2027, em cảm nhận rõ những đổi thay. Việc sáp nhập trường học và xây dựng trường nội trú liên cấp giúp em sẽ tạo điều kiện học tập, rèn luyện tốt hơn rất nhiều cho chúng em. Đây không chỉ là niềm vui lớn mà còn là lời nhắc nhở mỗi học sinh phải có trách nhiệm hơn với việc học của mình.

Năm học này, nhà trường được sửa chữa khang trang, sơn mới lại các dãy nhà, thay mới hệ thống cửa và khuôn

viên trường được các thầy cô trang trí lại rực rỡ. Đặc biệt, các phòng học chức năng được đầu tư bài bản hơn, trong đó phòng tin học được trang bị thêm 25 máy tính mới. Có máy tính mới để thực hành, có nơi sinh hoạt bán trú kiên cố, mỗi ngày đến lớp với em thực sự là một ngày vui. Em sẽ cố gắng học thật chăm, rèn luyện tốt để trở thành con ngoan, trò giỏi và thực hiện được ước mơ của mình.

ĐẤT VÀ NGƯỜI XỨ TUYỀN

Di tích

Bộ Quốc gia Giáo dục

■ Ghi chép: LÊ DUY

Giữa điệp trùng núi non, thôn Khuôn Trú, xã Yên Nguyên hiện ra như một lòng chào xanh mát, được bao bọc bởi địa hình hiểm trở, kín đáo nhưng cũng đầy hiền hòa của thiên nhiên Việt Bắc. Nơi đây từng là trụ sở của Bộ Quốc gia Giáo dục (tiền thân của Bộ Giáo dục và Đào tạo ngày nay) trong giai đoạn kháng chiến chống thực dân Pháp từ năm 1951 đến 1954. Tại mảnh đất này, những nền móng đầu tiên của giáo dục cách mạng Việt Nam đã được gieo mầm và trưởng thành qua những năm tháng gian khổ.

Lịch sử hào hùng

BƯỚC qua cổng vào khu di tích, không gian mở ra một sự trang nghiêm và tĩnh lặng tuyệt đối. Quần thể di tích ngày nay được quy hoạch quy củ trên chính nền đất cũ của cơ quan đầu não giáo dục năm xưa. Trung tâm của khu vực là tấm bia đá kiên cố ghi nhận những dấu mốc lịch sử cốt lõi, được chạm khắc bằng những đường nét dứt khoát dưới bóng những tán cổ thụ xoe rộng rợp mát. Hệ thống cảnh quan xung quanh được thiết kế hài hòa, với những thảm cỏ xanh được cắt tỉa cẩn thận, các bậc thềm lát gạch nung đỏ và hệ thống cây xanh do chính các thế hệ nhà giáo, lãnh đạo bộ ngành trồng lưu niệm.

Quay ngược cổ máy thời gian về mùa hè năm 1951, sau những chặng đường hành quân dài đằng đẵng nhằm bảo toàn lực lượng, cơ quan Bộ Quốc gia Giáo dục chính thức chọn thôn Khuôn Trú làm nơi dừng chân đóng trụ sở lâu dài. Địa thế của Yên Nguyên khi ấy đáp ứng hoàn hảo tiêu chuẩn nhất của An toàn khu (ATK): "Tiến có thể đánh lui, có thể giữ". Dưới những tán vầu, tán nứa ken đặc che khuất tầm bay của máy bay do thám Pháp, cơ quan Bộ được dựng lên hoàn toàn bằng vật liệu của núi rừng.

Những lán trại đã chiến bằng vách tre, lợp mái cọ, mái lá gói đầy đặn là nơi làm việc thường trực của khoảng 100 cán bộ, nhân viên, tạo thành một trung tâm hành chính thu nhỏ nhưng vận hành với kỷ luật và hiệu suất cao độ.

Đứng đầu bộ máy giáo dục thời kỳ bấy giờ là Bộ trưởng Nguyễn Văn Huyên. Sát cánh cùng ông trong việc điều hành là Thứ trưởng Nguyễn Khánh Toàn cùng một tập thể trí thức tận tâm, sẵn sàng hy sinh lợi ích cá nhân vì sự nghiệp khai trí. Cuộc sống tại Khuôn Trú những năm tháng ấy vô cùng khắc nghiệt và thiếu thốn. Ánh sáng cho những đêm miệt mài soạn giáo trình không phải là ánh điện sáng rực, mà là những ngọn đèn dầu hòa leo lét trong gió ngai; giấy trắng, mực in là thứ hàng hóa xa xỉ phải chất chui từng trang. Tuy nhiên, sự đùm bọc, chở che kín kẽ của đồng bào các dân tộc xã Yên Nguyên đã giúp toàn thể cán bộ bám trụ vững vàng.

Vào giữa năm 1951, Đại hội Giáo dục toàn quốc được tổ chức. Ngay giữa bốn bề vách núi đơn sơ, một quyết sách mang tính bước ngoặt đã được thảo luận và thông qua: Để án cải cách giáo dục. Bản đề án này

đã xóa bỏ hoàn toàn những tàn dư của nền giáo dục thực dân cũ, định hình lại triết lý và cấu trúc của nền học thuật nước nhà. Phương châm giáo dục được Đại hội xác định bằng một định hướng sắc bén: Phục vụ kháng chiến, phục vụ Nhân dân. Đặc biệt, cấu trúc hệ thống giáo dục được quy chuẩn lại với bậc học phổ thông 9 năm liên tục, đi kèm

với hệ thống dự bị đại học để bồi dưỡng nhân tài cấp cao. Đây là một sự chuyển mình mạnh mẽ, xây dựng một chương trình học thống nhất, thiết thực, gắn liền trực tiếp với thực tiễn chiến đấu và kiến thiết đất nước. Từ trung tâm Khuôn Trú, những chỉ thị, những trang giáo trình in li tô mỏng manh, mang theo mùi mực mới đã được lực lượng giao liên

Bia di tích Bộ Quốc gia Giáo dục tại thôn Khuôn Trú, xã Yên Nguyên.

đóng gói, vượt mọi tuyến lửa, băng qua các đồn bốt địch để tỏa đi khắp các vùng từ đó và cả vùng tạm chiếm trên toàn quốc.

Địa chỉ đỏ giáo dục lòng yêu nước

Đồng chí Nguyễn Gia Luyến, Chủ tịch UBND xã Yên Nguyên chia sẻ, sự tồn tại kiên cường của một cơ quan cấp bộ giữa không gian rừng núi Tuyên Quang suốt 3 năm (1951-1954) đã minh chứng cho sức mạnh mãnh liệt của nền văn hóa và trí tuệ Việt Nam. Ghi nhận những cống hiến lịch sử to lớn không thể phai mờ đó, vào năm 2006, Khu di tích Bộ Quốc gia Giáo dục được công nhận Di tích cấp Quốc gia. Tháng 11 - 2025, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã tổ chức Lễ khởi công xây dựng, tu bổ Khu giáo dục truyền thống ngành Giáo dục. Hiện nay, khu di tích không chỉ là niềm tự hào của riêng người dân xã Yên Nguyên, mà đã trở thành một "địa chỉ đỏ" trong bản đồ hành trình về nguồn của cả nước.

Hàng năm, đặc biệt là vào những dịp lễ kỷ niệm trọng đại hay Ngày Nhà giáo Việt Nam 20 - 11, hàng ngàn đoàn cán bộ, nhà giáo, học sinh và sinh viên lại tổ chức các chuyến hành hương tại đây. Những nền hương trầm được thắp lên trước bia đá tưởng niệm không chỉ để tỏ lòng thành kính với các thế hệ tiền bối như Bộ trưởng Nguyễn Văn Huyên, mà còn là lời thề thiêng liêng về việc tiếp nối sự nghiệp "nuôi nấng trồng cây, trăm năm trồng người".

Di tích Bộ Quốc gia Giáo dục tại Yên Nguyên đứng đó như một tượng đài bất tử về ý chí hiếu học, về sức mạnh kiên cường của đội ngũ trí thức cách mạng. Đó là minh chứng cho một chân lý lịch sử: Dù trong hoàn cảnh đạn bom khốc liệt và thiếu thốn tận cùng, ánh sáng của tri thức chưa bao giờ bị dập tắt. Ngược lại, ngọn đèn ấy càng được thắp lên rực rỡ, kiêu hãnh để soi đường cho một dân tộc khao khát tự do tiến thẳng về phía trước. Kỳ ức thiêng liêng tại Khuôn Trú sẽ mãi là ngọn lửa lan tỏa hơi ấm, truyền cảm hứng và động lực cho từng nét bút, từng trang giáo án của hiện tại và mai sau ■

Di tích Bộ Quốc gia Giáo dục là địa chỉ đỏ trong hành trình về nguồn của ngành Giáo dục.

GIẢI THOẠI

Cái "Cúi đầu" của Cao Bá Quát

CAO Bá Quát nổi tiếng là người cương trực. Giữa triều đình nhà Nguyễn nghiêm cấm, ông khinh khi dám quan lại xu nịnh và không bao giờ công lưng cúi đầu trước bất kỳ ai. Thế nhưng, kẻ ngông ấy lại chịu khuất phục hoàn toàn trước hoa mai trắng.

Giai thoại kể rằng, sau những năm tháng lận đận quan trường và bốn ba đi sứ phương Bắc, Cao Bá Quát kinh qua đủ đắng cay của thời thế. Một mùa đông nọ, giữa cái lạnh cắt da và tuyết phủ trắng xóa, ông bắt gặp một cây bạch mai gầy guộc đang cắm rễ trên đá sỏi. Mặc cho băng giá, nó vẫn bung nở những cánh hoa trắng muốt, tỏa hương thanh cao.

Đứng trước cây mai, ông như nhìn thấy chính mình: gầy guộc nhưng kiên cường, sống giữa giá lạnh mà không biến chất. Quá xúc động, kẻ cá dơi chưa từng cúi đầu trước vua chúa đã tự nguyện chấp tay cúi đầu bái tạ cây mai giữa tuyết lạnh. Ông xúc cảm viết nên hai câu thơ để đời:

"Thập niên tẩu mã giang hồ lộ/Nhất sinh đề thủ bách mai hoa." (Mười năm bốn tẩu đường sông hồ/Một đời chỉ biết cúi đầu trước hoa mai).

Cái cúi đầu của Cao Bá Quát không phải là sự khuất phục của kẻ yếu đuối, mà là sự quy phục của một tâm hồn vĩ đại trước cái đẹp tinh khôi và khí tiết cao thượng.

HÀI YẾN (Sưu tầm)

Trở thành 1 trong 50 ca khúc thiếu nhi hay nhất thế kỷ XX, “Niềm vui của em” (nhạc sĩ Nguyễn Huy Hùng) qua nhiều thập kỷ vẫn vẹn nguyên sức lay động. Nhẹ nhàng như giọt sương mai đọng trên lá, trong trẻo như tiếng hót chim rừng, bài hát phác họa một bức tranh mộc mạc về niềm vui cấp sách đến trường của trẻ em vùng cao, thấp sáng những ước mơ thơ ngây giữa đại ngàn.

Nốt nhạc từ núi rừng

CÓ những bài hát cất lên là thấy cả một bầu trời kỷ ức tuổi thơ ulla về. “*Khi ông mặt trời thức dậy, mẹ lên rẫy, em đến trường, cùng đàn chim hòa vang tiếng hát...*” - giai điệu quen thuộc ấy đã nuôi dưỡng tâm hồn của biết bao thế hệ thiếu nhi Việt Nam. Tác phẩm không chỉ nằm trong Top 50 ca khúc thiếu nhi hay nhất thế kỷ XX mà còn được Bộ Giáo dục và Đào tạo lựa chọn đưa vào chương trình giảng dạy Âm nhạc lớp 6. Nhưng ít ai biết rằng, tác giả của những nốt nhạc trong trẻo ấy lại từng là một trinh sát hình sự dạn dày kinh nghiệm của Công an thành phố Đà Nẵng - Nhạc sĩ, nhà báo Nguyễn Huy Hùng.

Tốt nghiệp Trường Quốc gia Âm nhạc và Kịch nghệ Huế năm 1970, ngọn lửa đam mê nghệ thuật luôn âm ỉ trong lòng người chiến sĩ trẻ. Sau những năm tháng trực tiếp tham gia phá án, bảo vệ sự bình yên cho Nhân dân, ông chuyển sang công tác tại Đài Phát thanh - Truyền hình Quảng Nam, phụ trách mảng văn nghệ để sống trọn vẹn với cái duyên âm nhạc.

Nguồn gốc ra đời “Niềm vui của em” bắt nguồn từ một chuyến đi thực tế rất đặc biệt vào năm 1982. Khi ấy, nhạc sĩ Nguyễn Huy Hùng lên công tác tại Trại giáo dục thiếu niên với ý định viết một bài báo và tìm chất liệu sáng tác hướng thiện. Sáng sớm hôm ấy, giữa ngàn mây trập trùng, ông bắt gặp một hình ảnh khiến tim mình rung lên những nhịp đập xao xuyến.

Sương mờ còn giăng dày trên cành cây, tiếng suối róc rách hòa cùng tiếng chim rừng tạo thành một bản hòa tấu rộn ràng. Trên con đường đất đỏ gập ghềnh, từng lớp nhỏ học

Niềm vui của em

■ DIỆU KỲ

Niềm vui đến trường của học sinh miền núi Tuyên Quang.

sinh người dân tộc Cơ Tu mặc những bộ quần áo vải vóc giản dị, chân đi đất, đầu không nón đội nhưng ánh mắt em nào cũng trong veo, rạng rỡ rủ nhau cấp sách tới trường. Xa xa, khi mặt trời nhô lên khỏi đỉnh núi, những người mẹ vùng cao mang gùi, cầm rựa lại lục tục lên nương tía bắp. Sự bình yên và tình khôi ấy đã náu giữ trọn vẹn tâm trí ông. Đêm đó, bên ngọn đèn dầu leo lét giữa núi rừng, những cảm xúc chân thành nhất đã tự cất lời. Không cần gọt giũa cầu kỳ, những câu hát đầu tiên ra đời: “*Khi ông mặt trời thức dậy, mẹ lên rẫy, em đến trường...*”.

Tác phẩm mang trong mình một thông điệp vô cùng sâu sắc về tình yêu thương và khát vọng vươn lên. Không chỉ có niềm vui đi học của con trẻ, bài hát còn khắc họa bức tranh xóa mù chữ cảm động của hai

thế hệ. Ban ngày mẹ lên nương làm lúa vất vả nhưng khi đêm xuống, dưới ánh đèn dầu miệt mài, mẹ lại đến lớp học chữ. “*Mẹ đến lớp bên ánh đèn, bàn làng em rộn vang khúc hát/Niềm tin bao la mẹ viết trang đầu...*” - ánh sáng trí thức cất lên từ lớp học đêm ấy chính là chiếc chìa khóa mở ra tương lai, là điểm tựa để người mẹ gửi gắm niềm tin vào bước đường trưởng thành của con mình.

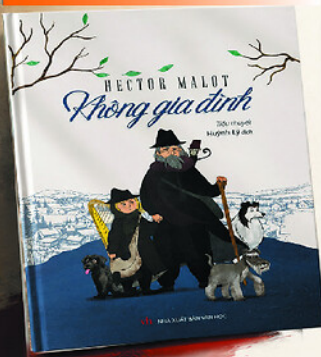
Nhớ lại mạch cảm xúc năm xưa, nhạc sĩ Nguyễn Huy Hùng từng bộc bạch: “Không hiểu sao lúc đó mọi thứ diễn ra trước mắt tôi thật ấn tượng, trong trẻo. Ngay đêm hôm đó, tôi hoàn thành ca khúc “Niềm vui của em”. Mỗi lần nhớ lại, cảm xúc ấy vẫn ngỡ như ngày hôm qua. Tôi luôn muốn trải lòng mình để hòa cùng nhịp đập với thế giới trong trắng của tuổi thơ”.

Mạch ngầm vượt thời gian

Cái hay và cái đẹp của “Niềm vui của em” nằm ở chính sự giản dị. Nhạc sĩ Nguyễn Huy Hùng không dùng những kỹ thuật thanh nhạc phức tạp hay những từ ngữ xa xôi. Ca từ của bài hát như những lời kể chuyện tự nhiên, bắt gặp những hình ảnh rất thực của núi rừng: “*Hạt sương long lanh nhẹ thấm trên vai*”, “*nụ hoa xinh tươi luôn hé môi cười*”, hay tiếng “*con gà rừng gáy đầu dây*”. Giai điệu mượt mà, trong sáng, vừa có nhịp điệu tung tăng của bước chân em nhỏ, vừa có độ sâu lắng của tình mẹ bao la.

Một điểm đặc biệt khiến ca khúc có sức sống bền bỉ là nhạc sĩ không gắn bài hát với một địa danh cụ thể nào. Nhờ vậy, “Niềm vui của em” trở thành tiếng hát chung cho tất cả

MỖI TUẦN MỘT CUỐN SÁCH

“Không gia đình” lay động nhiều thế hệ độc giả bởi hành trình trưởng thành trong gian khổ và sức mạnh của tình yêu thương.

Lớn lên trên những nẻo đường

■ MAILINH

XUẤT bản năm 1878, “Không gia đình” là tiểu thuyết nổi tiếng của nhà văn Pháp Hector Malot, kể về hành trình lưu lạc và trưởng thành của cậu bé Rê-mi.

Bị bắt cóc và lưu lạc từ thuở nhỏ, Rê-mi được một gia đình nghèo cứu mang và lớn lên trong tình yêu thương của má Barberin. Khi biến cố xảy đến, em phải rời mái nhà thân thuộc, theo cụ Vitalis - chủ một gánh hát rong. Từ đây, Rê-mi bước vào những tháng ngày phiêu bạt, kiếm sống bằng các buổi biểu diễn và sớm nếm trải thiếu thốn, đói rét, hiểm nguy.

Trên những nẻo đường ấy, cụ Vitalis vừa là người thầy, vừa là chỗ dựa của Rê-mi. Cụ dạy em học chữ, học nhạc, biết lao động, sống ngay thẳng, giữ lòng tự trọng và có trách nhiệm. Khi cụ qua đời,

Rê-mi một lần nữa mất đi nơi nương tựa. Em được gia đình Acquin cứu mang, nhưng những ngày bình yên cũng không kéo dài. Trở lại cuộc sống phiêu bạt, Rê-mi gặp Mattia - cậu bé tài năng, tháo vát và giàu tình nghĩa. Hai người cùng kiếm sống, nương tựa vào nhau, sẽ chia gian khổ và vượt qua nhiều thử thách, trong đó có lần mắc kẹt trong một mỏ than ngập nước.

Sau bao lưu lạc, Rê-mi cuối cùng cũng tìm lại được mẹ ruột và gia đình của mình. Nhưng điều em có được sau hành trình dài còn lớn hơn niềm vui đoàn tụ. Từ má Barberin, cụ Vitalis, gia đình Acquin đến Mattia, mỗi người đều trao cho Rê-mi tình yêu thương, sự chở che và những bài học làm người. Chính những tình cảm vượt khỏi ranh giới huyết

thống ấy đã giúp em trưởng thành và tìm thấy niềm tin.

Qua cuộc đời của Rê-mi, tác giả khắc họa một thế giới đầy khắc nghiệt, nơi những đứa trẻ phải tự mình tìm kiếm lối sống và lòng tự trọng giữa những hiểm nguy.

Gần một thế kỷ nay, “Không gia đình” vẫn là một trong những cuốn sách gối đầu giường của độc giả, đặc biệt là những đứa trẻ, bởi hành trình trưởng thành trong gian khổ và sức mạnh của tình yêu thương.

Kiên hăng sơn nữ Lâm Bình

■ GIANG LAM

Lần đầu tiên bước ra một đấu trường thể thao quy mô toàn quốc, đội bóng đá nữ Lâm Bình (Tuyên Quang) đã khiến khán giả bất ngờ bằng lối đá giàu cảm hứng, hiện ngang tiến vào Bán kết Giải bóng đá nữ các dân tộc thiểu số Việt Nam tranh cúp VTV lần thứ Nhất năm 2026. Phía sau hành trình đơm hoa kết trái là câu chuyện mộc mạc về 14 cô gái Tày, Dao, Cao Lan cùng niềm đam mê hồn nhiên dành cho quả bóng tròn.

Những cầu thủ Lâm Bình luôn thể hiện bản lĩnh trước những pha tranh bóng gay cấn (Trận bóng giữa đội Lâm Bình và đội Ea Păl (Đắk Lắk).

Ấn tượng từ một giải đấu

GIAI bóng đá nữ các dân tộc thiểu số Việt Nam tranh cúp VTV lần thứ Nhất năm 2026 diễn ra tại Sân vận động Nghĩa Lộ do Đài Truyền hình Việt Nam phối hợp với UBND tỉnh Lào Cai và Liên đoàn Bóng đá Việt Nam tổ chức. Đây là sân chơi thể thao lớn, lần đầu tiên hướng tới xây dựng một mô hình có bản sắc riêng, phát triển bền vững khi gắn thể thao với đời sống thực tiễn của đồng bào vùng cao.

Sức hút của giải đấu được thể hiện rõ nét khi quy tụ 12 đội bóng đến từ nhiều vùng miền. Bên cạnh 4 đại diện của đoàn chủ nhà Lào Cai (phường Nghĩa Lộ và các xã: Lâm Thượng, Võ Lao, Lục Yên), giải đấu chào đón 8 đội bóng đại diện cho các vùng miền khác nhau: xã Văn Sơn (Phú Thọ), Pắc Ta (Lai Châu), Mường Pồn (Điện Biên), Lâm Bình (Tuyên Quang), Nam Tuấn (Cao Bằng), Quý Hốp (Nghệ An), Ea Păl (Đắk Lắk) và Đắk Đoa (Gia Lai). Mỗi đội bóng mang theo tập quán và nét văn hóa riêng, tạo nên sự phong phú cho giải đấu. Đây không chỉ là nơi giao lưu thể thao mà còn là cơ hội bình đẳng để phụ nữ các dân tộc thiểu số được rèn luyện, thi đấu và tự tin tỏa sáng trên một không gian chung cấp toàn quốc.

Đồng chí Vũ Thị Hiền Hạnh - Phó Chủ tịch UBND tỉnh Lào Cai

cho biết, điểm nhấn độc đáo của giải đấu là các nữ cầu thủ thi đấu trong trang phục được phát triển từ chính trang phục truyền thống của dân tộc mình. Sự kết hợp giữa chất liệu, hoa văn thổ cẩm đặc trưng với yêu cầu vận động thể thao đã mang lại nét thẩm mỹ độc đáo. Mỗi trận đấu vì thế trở thành một không gian trình diễn văn hóa sống động, tôn vinh di sản và lòng tự hào dân tộc của đồng bào các dân tộc thiểu số.

Giữa bức tranh sắc màu ấy, đội bóng đá nữ xã Lâm Bình nhanh chóng trở thành điểm sáng gây ấn tượng mạnh. Trong trang phục thi đấu đậm đà bản sắc xứ Tuyên, thầy trò Huấn luyện viên Nguyễn Trung Thực bước vào giải đấu với lối chơi thanh thoát, tinh thần thi đấu gắn kết và tư duy chiến thuật mạch lạc.

Ấn tượng ấy được thể hiện ngay ở trận ra quân tại bảng C gặp đội Mường Pồn (Điện Biên). Sau buổi sáng mưa tầm tã, Ban Tổ chức phải phủ một lớp chấu lên mặt sân Nghĩa Lộ lấy lại để các cầu thủ dễ di chuyển. Dù điều kiện thi đấu không mấy thuận lợi, các cô gái Lâm Bình vẫn nhanh chóng áp đặt thế trận nhờ sự kỹ thuật và kinh nghiệm tốt. Các sơn nữ xứ Tuyên đã thắng đậm với tỷ số 5 - 0 đầy thuyết phục.

Bước vào trận Tứ kết gặp Ea Păl (Đắk Lắk), đội bóng Lâm Bình tiếp tục duy trì phong độ thăng hoa. Các nữ tuyển thủ Lâm Bình đã cống hiến những đường bóng đẹp

mắt, đường chuyền ăn ý cộng với chiến thuật linh hoạt đã chiến thắng vượt trội với tỷ số 4 - 1.

Sáng 28-8, đội bóng đá nữ Lâm Bình bước vào trận Bán kết 1 gặp đối thủ mạnh Đắk Đoa (Gia Lai). Trước đội bạn có thể lực và thể hình nhìn hơn, các cầu thủ Lâm Bình vẫn tự tin cầm bóng, chơi ăn khớp và cống hiến một trận đấu đối công hấp dẫn. Dù dễ thua sát nút với tỷ số 1-2 (cầu thủ Triệu Linh Dương là người ghi bàn thắng duy nhất cho Lâm Bình), việc ghi tên mình vào top 4 đội mạnh nhất giải đấu toàn quốc lần thứ Nhất đã là một thành tích vô cùng tự hào.

Khát vọng vươn xa

Để có được hành trình thi đấu ấn tượng tại VTV Cup 2026, đội bóng đá nữ Lâm Bình đến giải với 14 cầu thủ. Tất cả đều là con em đồng bào dân tộc Tày, Dao, Cao Lan, sinh trong khoảng từ năm 2002 đến 2009.

Nói về hành trình của đội, Huấn luyện viên trưởng Nguyễn Trung Thực chia sẻ, nồng cốt của đội bóng chính là những gương mặt từng đăng quang tại Giải bóng đá nữ các dân tộc thiểu số tỉnh Tuyên Quang. Trước đây, các cầu thủ chủ yếu thi đấu phong trào, thỉnh thoảng mới có dịp giao lưu. Tuy nhiên, khi nhận nhiệm vụ đại diện cho tỉnh tham dự giải đấu toàn quốc lần thứ Nhất này, toàn đội đã

gác lại các công việc cá nhân, tập trung rèn luyện nghiêm túc suốt một tháng trời. Những buổi tập thể lực muộn và các bài tập chiến thuật dồn dập đã giúp đàn cầu thủ trẻ gắn kết, hiểu ý nhau hơn trong từng đường chuyền.

Là người có kinh nghiệm thi đấu tại nhiều các giải đấu tầm cỡ, đội trưởng Nguyễn Thị Tươi chính là điểm tựa tinh thần vững chắc cho toàn đội. Cô tâm sự rằng, trước ngày lên đường, bản thân gánh trên vai không ít áp lực và lo lắng bởi phần lớn đồng đội còn rất trẻ, chưa từng cọ xát ở một sân chơi lớn truyền hình trực tiếp toàn quốc. Bằng sự điềm tĩnh và bản lĩnh, Nguyễn Thị Tươi đã luôn theo sát, động viên và đốc thúc các em nhỏ từ cách di chuyển, giữ cự ly đội hình cho đến tâm lý thi đấu. Không chỉ hoàn thành tốt vai trò thủ lĩnh, đội trưởng mang áo số 10 còn trực tiếp ghi 3 bàn thắng quan trọng ở các trận gặp Mường Pồn và Ea Păl, mở ra bước ngoặt chiến thắng cho đội nhà.

Bên cạnh sự vững vàng của đội trưởng, tiền đạo trẻ Quan Thị Thủy Tiên (sinh năm 2008) là gương mặt thi đấu bùng nổ nhất. Mẹ bóng đá từ nhỏ và sở hữu khả năng chơi bóng thiên bẩm, Thủy Tiên thể hiện sự chững chạc vượt tuổi trên hàng công. Qua các trận đấu, cô gái 18 tuổi này đã xuất sắc ghi tới 7 bàn thắng, độc chiếm vị trí dẫn đầu danh sách Vua phá lưới của giải đấu. Bàn thắng xoay người dứt điểm kỹ thuật vào góc chết khung thành Ea Păl tại trận Tứ kết là minh chứng cho lối chơi đầy cảm hứng nhưng vô cùng hiệu quả của chân sút trẻ này.

Không chỉ gây chú ý với giới chuyên môn, màn trình diễn của các cô gái Lâm Bình còn chiếm trọn cảm tình của đông đảo khán giả có mặt tại Sân vận động Nghĩa Lộ. Chị Phan Thị Trung Kiên, xã Tân Lĩnh, tỉnh Lào Cai mới khán giả theo dõi trực tiếp trận đấu, chia sẻ: "Mấy ngày nay tôi đều ra sân xem các đội thi đấu. Đội nữ Lâm Bình đá rất hay, mộc mạc nhưng tư duy chơi bóng rất rõ ràng. Nhìn các cháu lần xâu trên mặt sân bùn lầy rải chấu mà không hề ngần ngại, ai trên khán đài cũng vô tay tán thưởng. Tinh thần thi đấu của các cô gái Tuyên Quang thực sự rất đáng khen".

Sự cổ vũ nhiệt thành từ khán giả trên khán đài cùng sự quan tâm, động viên kịp thời của lãnh đạo tỉnh đã trở thành nguồn sức mạnh tinh thần to lớn. Tầm vọt vào Bán kết VTV Cup 2026 không chỉ là phần thưởng xứng đáng cho những giọt mồ hôi trên sân tập của thầy trò HLV Nguyễn Trung Thực, mà còn khẳng định sức trẻ, sự tự tin và bản lĩnh của phụ nữ các dân tộc Tuyên Quang trên đấu trường thể thao lớn ■

em vùng cao trên khắp mọi miền quốc. Bất kỳ ai nghe bài hát cũng thấy ở đó sự ấm áp, thân thương tuổi thơ. Đã có nhiều ca sĩ thể n thành công bài hát này như Hiền ac, Xuân Mai, hay em Nguyễn ang Mây Linh - người từng giành Nhất Hội thi "Tiếng hát học i - sinh viên toàn quốc 2007".

Điều kỳ diệu là qua hàng thập ca khúc vượt khỏi khuôn khổ của bài hát thiếu nhi truyền thống trở thành một hiện tượng văn hóa chứng trên không gian số. Nhiều i trẻ và những người sáng tạo dung đình đám như Hương Ly nhà sáng tạo nội dung Chán La đã chọn "Niềm vui của em" để mới bằng những bản phối hiện nhưng vẫn giữ trọn nét mộc mạc yên bình.

Những video âm nhạc và thước n trải nghiệm đời thực ghi lại h quan thiên nhiên hùng vĩ cùng cười rạng rỡ của trẻ em miền núi nền nhạc ca khúc này nhanh ng "gây bão" mạng xã hội, thu hàng triệu lượt xem. Hình ảnh các nhỏ người Mông, Dao, Tày với mắt trong veo giữa sương mờ núi h hòa quyện cùng giai điệu truyền a đã chạm đến trái tim của đông người trẻ, khơi gợi tình yêu quê ng và tinh thần sẻ chia đối với o dục vùng cao.

Cô giáo Hoàng Thị Huệ, Trưởng hục Yên Lâm, xã Yên Phú một i đã có hơn 10 năm gắn bó với n trường vùng cao Tuyên Quang, động chia sẻ: "Mỗi lần đến ngày i giảng hay dạy bài hát này cho em học sinh, tôi lại thấy sống minh cay cay. Bài hát giản dị, g từng nét vẽ về cuộc sống nơi

. Giai điệu bài hát giúp chúng tôi hêm động lực để cầm đàn, gieo i giữa ngàn mây". Mùa khai trường lại về trên khắp bản làng ngàn mây. Tiếng trống ng gục gĩa hòa cùng giai điệu iem vui của em" vang lên giữa đại n như một lời nhắc nhở nhẹ nhàng sấu sắc về trách nhiệm của cộng g đối với giáo dục vùng cao. Tác m của nhạc sĩ Nguyễn Huy Hùng ng chỉ là một tác phẩm âm nhạc u nh nổi tiếng, mà còn là khúc ca vịnh ánh sáng tri thức, nâng niu ước ước mơ thơ ngây để đưa các "vào đời đẹp những ước mơ" ■

đã nâng đỡ Rê-mi qua mắt mắt, i từng thành mà vẫn giữ được một i tin hieu.

Đời Rê-mi, Hector Malot không a so phận bấp bênh của những o trong xã hội đương thời, mà còn sực mạnh của những giá trị làm iá con người: Lao động, nghị lực, g và tình thương. Đó là những iúp con người vượt lên nghịch i chủ cuộc đời mình.

ti thể kỹ rười rỗi qua, "Không gia ven nguyên sức lay động bởi hành i Rê-mi gợi lên giá trị sâu bên của i sự chớ che và khát vọng tìm thấy i đích thực. Chính chiều sâu nhân i giúp tác phẩm vượt qua giới hạn an để sống mãi trong lòng nhiều iá ■

Quà lớp Sáu

■ Truyện ngắn: NGUYỄN VĂN

1. Mùa thu sang, ô cái xóm quê nghèo này chẳng có lá vàng rơi nghiêng hay gió heo may se lạnh như người ta vẫn tả trong sách vở. Mùa thu ở đây đất theo những cơn mưa dầm dề kéo dài từ sáng tới chiều, lấm con đường đất đỏ theo triền sông đỏ quẹo như mạch nha, dính chặt lấy để đôi dép cao su cũ kỹ.

Năm đó, Hai Sang lên lớp Sáu. Cái mốc "lên cấp hai" đối với một đứa trẻ xóm cù lao to tát lắm. Nó đồng nghĩa với việc không còn học ở ngôi trường Tiểu học lợp lá dừa gần nhà nữa, mà phải chèo xuồng qua bên sông, đi bộ thêm hai cây số đường đất mới tới trường Trung học cổ sở của xã.

Mấy ngày cận Rằm tháng Bảy, xóm Rạch Miếu xôn xao hẳn lên. Đêm đêm, nhà nào cũng sáng đèn cây. Tiếng mấy đứa nhỏ lủi rủ khoe nhau quần áo mới, tiếng phụ huynh bàn nhau chuyện tiền trường, tiền sách vở vang qua vang lại giữa hai bờ rạch.

Thằng Hai Sang ngồi thu lu ngoài hiên nhà, nhìn trời mưa giăng trắng xóa ngoài sông mà lòng buồn chột vớt. Căn nhà lá của hai mẹ con nó nằm trong hươt trời hoắc. Ba Hai Sang mất trong một trận bão biển hồi nó mới lăm chập biết đi. Một tay mẹ nó, bà Năm Cò, bỏ xuồng dọc theo các nhành sông nhặt nhạnh từng nhành rau muống, ngọn rau đắng, củ sen... về gọt rửa rồi giã ra chợ xã bán kiếm từng đồng tiền lẻ.

Chiều qua, mẹ đã dắt Hai Sang ra tiệm tạp hóa bà Bảy bên thị xã mua cho nó hai bộ quần áo còn thơm nguyên mùi đồ mới, cùng xấp tập năm mươi trang giấy đục. Nhìn mẹ đếm từng tờ tiền đã sờn cũ, thỉnh thoảng lại vuốt nhẹ cho thẳng nếp trước khi trao cho bà Bảy, Hai Sang biết mẹ đã vét sạch tới đồng tiền cuối cùng trong cái hũ sành giấu dưới học tử thò. Nó không dám đòi hỏi gì thêm. Nhưng trong lòng nó vẫn canh cánh một nỗi niềm thương nhớ nhói: cái cặp sách.

Mấy đứa bạn cùng lứa với nó như thằng Bình, con Tuổi đều được ba mẹ mua cho cái cặp tập bằng vải dù màu đỏ, màu xanh, có in hình siêu nhân hay cổ điển nổi phồng lên. Cái cặp có hai cái dây đeo êm ái trên vai, mỗi lần đeo vào nhìn oai như mấy chú cán bộ trên thị xã. Còn Hai Sang, từ hồi lớp một tới lớp năm, sách vở của nó chỉ được bọc trong cái túi nilon màu đen hay cái bao dứa đựng gạo đã giặt sạch, gấp đôi lại rồi kẹp vào nách đi học.

- Ráng đi con. Mẹ nó vỗ vỗ lên vai nó chiều hôm đó, giọng dịu như nước sông. Năm nay lên cấp hai, sách vở nhiều hơn. Để mẹ tính...

Hai Sang không biết mẹ "tính" làm sao, chỉ biết tối đó, khi nó đã chui vào mùng nằm ngủ, đèn điện trong bếp vẫn sáng mãi cho tới tận khuya. Tiếng kéo rạch xột xột... xột xột... lẩn trong tiếng sóng vỗ rì rào ngoài bến sông.

2. Sáng mùng Năm tháng Chín. Ngày khai giảng. Con sông cạnh nhà mù mịt sương sớm.

Tiếng gà gáy rải rác từ các chái bếp bên kia cù lao vọng lại, nghe xao xuyến cả một vùng sông nước.

Hai Sang thức dậy từ lúc năm giờ sáng. Nó tự giác múc nước lu rửa mặt, mặc vô bộ quần áo mới còn thơm mùi vải. Khi nó bước ra nhà trước, mẹ nó đã

Minh họa: BÍCH NGỌC

ngồi đợi sẵn bên chiếc bàn tròn bằng gỗ tràm. Trên bàn, ngoài đĩa khoai mì hấp nước dứa béo ngậy cho bữa sáng, là một vật dụng hoàn toàn mới.

Hai Sang trở mắt nhìn. Đó là một chiếc cặp sách. Nhưng nó không giống bất kỳ cái cặp nào mà Hai Sang từng thấy trong đời. Nó được làm từ chiếc giỏ nhựa đi chợ bán rau đã cũ của mẹ. Chiếc giỏ nhựa màu xanh lá cây bị rách mất một bên quai, vốn dĩ dùng để đựng rau muống mỗi sáng ra chợ, giờ đây đã biến hình hoàn toàn. Mẹ đã dùng con dao phay bên góc cắt bỏ phần quai rách hỏng, rồi lấy những dải dây nilon màu đỏ, màu vàng đan lại khéo léo thành hai chiếc dây đeo hai bên. Mặt trước chiếc giỏ, mẹ dùng mảnh bạt nhựa màu cam, vốn cắt ra từ tấm bạt che xuồng cũ, may thành một cái nắp dây kín kẻ. Mẹ dùng kim may bao to dùng, xỏ chỉ cước đen, vá từng mũi kim dày dặn, đều đặn chạy quanh mép bạt. Để cố định cái nắp, mẹ còn khéo léo đính vào đó một chiếc nút nhựa gỗ ra từ cái áo mưa hỏng, cài qua một vòng dây thun đỏ. Bên trong chiếc cặp "tái chế" ấy, năm quyển tập mới tinh, mấy cuốn sách giáo khoa và chiếc hộp nhựa đựng mấy cây viết máy đã được xếp đặt ngăn nắp, thơm tho.

- Mẹ... cái này... Hai Sang ấp úng, ngón tay mân mê cái vải bạt màu cam.

Mẹ nó mỉm cười, cái miệng móm mém tóa ra sự ấm áp hiền từ. Mẹ vỗ vỗ vào vai nó:

- Mẹ tính mua cho con cái cặp tập ngoài chợ, mà tiền sách, tiền tập nó gần hết trơn. Đêm qua mẹ ngồi dọn cái giỏ rau cũ, thấy nhựa nó còn tốt chán, chỉ hư cái quai. Mẹ xỏ dây dù vào làm cái cặp cho Hai Sang nè. Cái này dây bạt đeo dai lắm, mưa có tạt vô cũng không ướt tập vô con đâu. Lại đây mẹ đeo thử cho.

Mẹ luôn hai tay Hai Sang qua hai vòng dây nilon đỏ. Chiếc cặp nhựa xanh viền nắp cam nằm gọn gàng trên cái lưng gầy gộc của thằng bé mười hai tuổi. Nó nhẹ hẫng, nhưng mang theo một hơi ấm nồng nặc mùi nhựa cũ trộn lẫn với mùi mồ hôi mặt mũi quen thuộc của mẹ.

Hai Sang đứng trước cái gương soi sứt gờ treo trên vách tường. Nó nhìn bóng mình trong gương. Bộ quần áo vải to lanh trắng phẳng tui, nhưng đằng sau lưng là chiếc giỏ bán rau nhựa xanh lè với cái nắp bạt cam chói lọi.

Nó nuốt nghẹn một cái. Một cảm giác ngượng ngùng mơ hồ dội lên trong lòng. Mấy đứa bạn trong xóm sẽ nói gì khi thấy nó đeo cái giỏ bán rau của mẹ đi dự lễ khai giảng?

Chúng nó sẽ cười nhạo nó là "thằng Hai Sang đeo giỏ rau muống" cho mà xem. Nhưng khi xoay người lại, thấy ánh mắt mẹ đang đọng đầy niềm tự hào và hy vọng nhìn mình, Hai Sang nuốt ngược sự xấu hổ đó vô trong. Nó gạt đầu, nở một nụ cười gượng gạo:

- Dạ... đẹp lắm mẹ. Cặp này chắc chắn lắm, không sợ rách đâu.

3. Nắng mông bắt đầu trải vàng trên các triền dừa khi chiếc xuồng ba lá của hai mẹ con cặp bến đò xà.

Sân trường Trung học cơ sở xã rợp bóng cây me cổ thụ. Cờ đỏ sao vàng reo vui trong gió sáng. Mấy trăm học sinh từ khắp các ấp, các cù lao đổ về, quần áo mới tinh tươi, tiếng cười nói rộn rã như một bầy chim ra ràng.

Vừa bước qua cổng trường, Hai Sang đã cảm thấy hàng trăm ánh mắt đổ dồn về phía lưng mình.

- Trời ơi nhìn kìa! Thằng Hai Sang nó đeo cái giỏ đi chợ của mẹ nó đi học kìa!

- Thằng Bình, con ông chủ vừa trái cây xóm trên, chỉ tay vào lưng Hai Sang, cười hồ hớ.

Trên lưng thằng Bình là cái cặp tập màu đỏ chói có hình siêu nhân lấp lánh dưới nắng.

Mấy đứa bạn xung quanh cũng xúm lại chỉ trỏ.

- Sao không đựng rau muống vô luôn đi Sang?

- Cặp đó đi chợ mua cá được đó nghen!

Mặt Hai Sang nóng bừng như có ai tạt gáo nước sôi vô. Hai tai nó ù đi, chân tay cứng đờ tại chỗ. Nó muốn tháo ngay cái cặp trên lưng xuống, quăng vô cái góc cây me già rồi chạy tót ra bến sông leo lên xuồng về nhà. Sự tủi thân của một đứa trẻ mười hai tuổi trào dâng làm mắt nó cay xè. Nó cúi gục đầu xuống, hai tay nắm chặt lấy tay áo mới.

Đứng lúc đó, một bàn tay thô ráp, nứt nẻ nắm lấy tay nó. Mẹ nó, bà Năm Cò, từ đằng sau bước tới. Mẹ vẫn mặc chiếc áo bà ba màu nâu đã sờn vai, chân đi đôi dép xỏ cũ. Mẹ không mắng mấy đứa nhỏ, cũng không tỏ ra giận dữ. Mẹ chỉ nhẹ nhàng cúi

xuống, chùi vết mồ hôi trên trán Hai Sang, rồi ngẩng đầu nhìn thẳng vô đám học trò đang xúm lại xung quanh.

Giọng mẹ ròn rã, bình thản nhưng được chất miệt vườn hào sảng:

- Mấy đứa coi vậy chứ cái cặp này hơi bị xịn nghen! Giỏ này cô đi chợ nuôi thằng Hai Sang lớn chừng này đó. Cái giỏ này chống thấm tốt lắm, tập vô thằng Sang sẽ không bao giờ bị ướt mưa. Mai một mưa dầm, cặp tui con ướt nhẹp chứ cặp thằng Sang khô queo cho xem!

Mấy đứa trẻ khựng lại. Chúng nó nhìn mẹ con Hai Sang, rồi nhìn lại chiếc cặp làm từ giỏ rau. Chiếc giỏ nhựa xanh được chùi rửa sạch bóng, từng mũi khâu dây cước thẳng tắp, chắc chắn. Đó không phải là một cái giỏ rác quảng đi, mà là cả một công trình tỉ mỉ được gọt giũa bằng đôi bàn tay chai sần của một người mẹ suốt đêm không ngủ.

Thầy hiệu trưởng từ trong văn phòng bước ra, đi ngang qua đám học sinh. Thầy dừng lại trước mặt Hai Sang, nhìn chiếc cặp đặc biệt trên lưng thằng bé rồi nhìn người mẹ nghèo đứng bên cạnh.

Thầy cúi xuống, lấy tay xoa xoa cái nắp bạt màu cam, rồi mỉm cười ấm áp:

- Chiếc cặp đẹp lắm con. Nó là chiếc cặp duy nhất trên đời này, có một không hai. Phải người thương con lắm mới làm ra được chiếc cặp tí mi như vậy. Ráng học giỏi nghen!

Lời của thầy hiệu trưởng như một làn gió mát rượi xua tan toàn bộ sự xấu hổ, tủi thân trong lòng Hai Sang. Nó ngước lên nhìn thầy, rồi nhìn mẹ. Trong đôi mắt vàng đục mờ của mẹ, Hai Sang thấy một vết nắng mùa thu đang lung linh như mưa.

4. Tiếng trống trường vang lên từng... từng... từng... ba hồi dài, xé tan bầu không khí tĩnh lặng của buổi sáng. Buổi lễ khai giảng bắt đầu.

Hai Sang đứng trong hàng ngũ lớp 6A2. Nó không còn cúi đầu nữa. Nó đứng thẳng lưng, bàn tay khẽ vòng qua đằng sau, chạm nhẹ vô chiếc cặp giỏ rau đang nằm êm ái trên lưng mình.

Nó cảm nhận được cái nham nhám của mảnh bạt nhựa, cái dẻo dai của sợi dây nilon, và sâu thẳm bên trong là cái ngọt ngào của từng đường kim mũi chỉ mà mẹ đã dành cả đêm để khâu thêu.

Mấy đứa bạn đứng bên cạnh không còn cười nữa. Thằng Bình thỉnh thoảng liếc nhìn chiếc cặp của Hai Sang bằng ánh mắt tò mò, có chút gì đó như ngưỡng mộ. Chiếc cặp tập siêu nhân của thằng Bình đẹp thiệt, nhưng nó mua bằng tiền ngoài chợ. Còn chiếc cặp của Hai Sang... nó được may bằng tình thương không có giá nào mua nổi.

Nắng buổi sáng bắt đầu rơi xuống sân trường, xuyên qua những vòm lá me xanh mướt, đọng lại thành từng vệt sáng lung linh trên chiếc nắp bạt màu cam của chiếc cặp.

Ngoài cổng trường, dưới bóng râm của cây dừa bên bến sông, mẹ nó vẫn đứng đó. Dáng mẹ nhỏ nhắn, chiếc áo bà ba màu nâu chìm lẫn trong sắc xanh của dòng sông, nhưng đôi mắt mẹ vẫn dõi theo hình bóng đứa con trai nhỏ đang đứng giữa sân trường.

Hai Sang khe quẹo đầu lại, mỉm cười vẫy tay với mẹ. Nó biết, chặng đường học tập phía trước sẽ còn nhiều gian khó như những đợt sóng ngầm trên dòng sông quê mùa nước nổi. Nhưng chỉ cần trên lưng nó còn chiếc cặp tái chế từ giỏ rau của mẹ, nó sẽ không bao giờ sợ bão giông hay gặp gheñh của cuộc đời. Mùi nhựa cũ, mùi cước thom và lòng bao la của mẹ sẽ là chiếc phao cứu sinh vững chắc nhất, đưa nó đi tới những bờ bến tương lai rộng lớn, muôn màu ■

ĐỖ HUY CHÍ

Vội mùa thị chín

Nặng từ trái thị thơm ra
Quần vào phơ phất tóc bà hóa mây

Cái hôm Tắm đánh rơi giày
Anh mãi đâu đó không hay em à!

Đến hôm nay nặng thơm ra
Chỉ còn trái thị vàng da diết vàng!

ĐỖ MINH TUẤN

Nửa hôn thu

Thu chạm giấc...
Mơ xưa còn nấn ná
Nghẹn hè em xuất giá... trả đau thu
Ngột tiếng sét đi đừng tình ái
Bước chân còn cao tóc mấy đường tu.
Khêu ngọn bắc giao mùa chênh choáng
Anh gan lòng cơn lũ... rũ bùn duyên
Đôi cánh lá vàng khô loạng choạng
Tìm mình mắc cạn thiên nhiên.
Trăng thu gầy bàng bạc xác hàng hiên
Hiu hắt rồi mối tơ chờ quạnh héo
Mẫu thuốc vương bên đường thu muộn nẻo
Vết rêu thâm... hoang nủ nửa hôn thu.
Nghe như dân xa biển tiếng thu ru
Giời nhạt sấm, heo may hờ hững lấm
Se se lạnh chiêm bao cơn nắng
Ngái thu còn... đắng đắng vị bùa yêu.
Chiếc cần thu cong trĩu mảnh thu treo
Vỡ bóng mình... câu những chiều vụng dại
Nũng nịu xưa vừa êm vừa trẻ nai
Hoàng hôn về tề tái hàn huyên.

Cỏ xanh ơi, nhẩn nại những hờn ghen
Áp môi nhớ giường quen sương lười cỏ
Ồi, nhân chứng ngàn lần gặp gỡ
Cửa xanh hoài nức nở âm u.
Có thể nào trộn lẫn một hè - thu
Một thương nhớ - một thờ ơ tóc tết
Một bờ hôn - một sớm mai bờ kết
Để chuyện tình đi hết một câu thơ?
Còn yêu nào chôn sau áng trăng lu
Đã xanh cỏ ngàn thu. Dù em đã...
Thu rụng xuống nửa đời tôi vàng lá
Vẫn chỉ là... ghế đá với công viên.
Đom đóm nhoe hay đom thuốc xoe diêm
Tàn canh bùng tàn đêm hoe khói mỏng
Dĩ vãng cuộn chân đường tròn bóng
Sao nụ buồn bỏ hống... chẳng tròn thu!

TRẦN ĐÌNH NGÔN

Ngày khai giảng

Sáng nay trời trong xanh
Nắng vàng hong mái lớp
Con tung tăng đến trường
Nghe mùa thu thơm ngát

Cờ đỏ bay trước gió
Sân trường rộn tiếng cười
Bạn bè trao ánh mắt
Áo trắng sáng một trời

Trống trường vang từng nhịp
Gọi những ước mơ xanh
Cỏ thấy như ngọn gió
Đưa chúng con trưởng thành

Năm học mới mở cửa
Trang vở trắng tình khôi
Con chăm ngoan học giỏi
Chờ niềm vui đầy vơi

Khai giảng mùa thu mới
Mây cũng hát trên cao
Chúng con cùng bước tới
Mang theo bao ước ao.

LÊ VĂN NHÂM

Ngày khai trường

Lũ ngang qua bán nhỏ
Quật nghiêng mái nhà em
Bếp ba hòn đá lạnh
Khói ngủ dưới bùn đen

Mẹ hong manh áo vá
Bên vách đất còn nghiêng
Bát mền mền qua ngày
Vẫn thơm mùi bếp mẹ

Cha nổi từng nan gùi
Gùi theo mùa khai giảng
Qua con khe nước bạc
Qua đá núi trơn bùn

Chân trần qua bùn lạnh
Áo mỏng vượt đường xa
Tiếng trống trường vang vọng
Qua mấy tầng núi xa

Ngày khai trường nắng mới
Cờ đỏ giữa non cao
Lũ vui bao mái ấm
Không vui được con chữ.

Minh họa: NGỌC AN

NGUYỄN ỦY

Khúc giao mùa

Nắng đã nhạt, hè như đang già biệt
Thu dịu dàng đưa tiễn bạn hè đi
Lòng xốn xang trong thời khắc chia ly
Thu vẫn muốn nủ ghì thêm chút nữa

Dù bịn rịn, hoa gạo thôi thấp lù
Cánh phượng hồng cũng khép cửa ra đi
Ghé tai em - anh bỗng hỏi thăm thì
Mùa thu đến, là mùa gì em nhỉ ?

Em thẹn thùng, tựa vai anh thủ thỉ
Hình như mùa báo hỉ phải không anh?
Em nhìn kia bao trái chín ngọt lành
Và từng đôi chim yến oanh ríu rít

Em hãy nhìn đàn em thơ tút tút
Ngày khai trường, quần quýt bên thầy cô
Đất nước đang chờ, hồi các em thơ
Hãy xúng đuàng cháu Bác Hồ yêu kính

Gió thu nhẹ hôn nhàn lan màu tím
Nhờn nhờ bay, cánh bướm ghé cúc vàng
Viết dở câu thơ, thi sĩ mơ màng
Hồn phiêu theo chiếc lá vàng trong gió

Thu quyến rũ ta đắm mình trong đó
Vẫn bàng hoàng nhớ hạ đến nao lòng!

ĐẾN VỚI BÀI THƠ HAY

Mùa thu em tới trường

Tiếng trống vang lừng giục thu sang
Heo may buông lối sắc thu vàng
Tình khôi áo trắng khăn quàng thắm
Nâng bước chân em tới trường làng.
Cổng trường bung mở nắng vàng tươi
Bình minh rạng rỡ phía chân trời
Tung tăng cặp môi tay ve vuốt
Mắt biếc thơ ngây rộn tiếng cười.
Sân trường lồng lộng sắc cờ hoa
Tiếng nhạc vang lên khúc hiền hòa
Nghiêm trang đứng trước màu cờ thắm
Tâm hồn phơi phới lòng hoan ca.
Buổi đầu tới lớp vắng ai đây
Bè bạn quây quần nắm chặt tay
Run run nét chữ mùi hương sữa
Dòng mực đầu mùa thơm ngát ngây!

LÊ GIA HOÀI

MÙA thu luôn là mùa của những hoài niệm và xao xuyến, nhưng có lẽ rộn rã và tinh khôi nhất vẫn là mùa thu khai trường. Bài thơ *Mùa thu em tới trường* của tác giả Lê Gia Hoài như một bức tranh thu trong trẻo, thu trọn vào đó tất cả những nét vẽ đắt giá nhất về tuổi học trò: từ tiếng trống trường âm vang, chiếc khăn quàng đỏ thắm đến niềm vui đoàn tụ bè bạn dưới mái trường thân yêu.

Mở đầu bài thơ, tác giả vẽ nên một không gian mùa thu ngập tràn âm thanh và sắc màu. Tiếng trống khai trường vang lên không chỉ là hiệu lệnh của một năm học mới mà như tiếng gọi của thời gian, giục giã và náo nức: *Tiếng trống vang lừng giục thu sang/Heo may buông lối sắc thu vàng/Tình khôi áo trắng khăn quàng thắm/Nâng bước chân em tới trường làng.*

Sự kết hợp giữa nhịp thơ thất ngôn uyển chuyển và các hình ảnh tượng hình đã chạm vào góc gác sâu thẳm của ký ức học trò. Làn gió heo may nhẹ nhàng buông trên khắp nẻo đường hòa cùng gam màu “áo trắng tinh khôi” và “khăn quàng đỏ thắm”. Bước chân em tới “trường làng” bình dị mà sao nâng niu, trang trọng đến thế. Cái hay của tứ thơ nằm ở chỗ nó không chỉ tả cảnh thu mà là tả cái tình của người học trò nhỏ đang phơi phới bước vào chặng đường mới.

Càng đi sâu vào bài thơ, bức tranh ngày khai trường càng mở rộng cả về không gian lẫn cảm xúc. Cánh cổng trường bừng mở cũng là lúc một thế giới tươi đẹp, rực rỡ hiện ra trước mắt em: *Cổng trường bung mở nắng vàng tươi/Bình minh rạng rỡ phía chân trời/Tung tăng cặp môi tay ve vuốt/Mắt biếc thơ ngây rộn tiếng cười.*

Hình ảnh “nắng vàng tươi” và “bình minh rạng rỡ” không đơn thuần là ánh sáng của tự nhiên, mà còn là biểu tượng của tương lai, của những ước mơ xanh đang bùng sáng phía chân trời. Động tác “ve vuốt” chiếc cặp mới hay ánh “mắt biếc thơ ngây” ngập tràn tiếng cười là những nét vẽ miêu tả tâm lý vô cùng tinh tế. Tác giả đã bắt trọn cái giây thơ, ngập ngừng nhưng đầy hân hoan của em nhỏ trong ngày đầu năm học. Để rồi, lắng lại sau những rộn rã bên ngoài là không gian ấm áp, thân thương nơi lớp học - nơi tình bạn và tình thầy cô bắt đầu đan hoa kết trái: *Buổi đầu tới lớp vắng ai đây/Bè bạn quây quần nắm chặt tay/Run run nét chữ mùi hương sữa/Dòng mực đầu mùa thơm ngát ngây!*

Khổ thơ cuối chính là nhịp đập sâu lắng nhất của toàn bài tác phẩm. Câu hỏi “*vắng ai đây*” thoáng chút ngơ ngác, để rồi vỡ òa trong niềm vui khi “*bè bạn quây quần nắm chặt tay*”. Đó là cảm giác bồi hồi, ngập ngừng của nét chữ đầu tiên trên trang giấy mới. Nhìn nét chữ ấy, ta cảm nhận được bàn tay uốn nắn dịu dàng, ánh mắt bao dung và tình yêu thương bao la của thầy cô giáo - những người lái đò thầm lặng đang dìm mầm cho những “mùi hương sữa” ấy tỏa hương.

Mùa thu em tới trường không chỉ tái hiện một buổi sáng khai trường rạng rỡ, mà còn gửi gắm trọn vẹn thông điệp về tình bạn, nghĩa thầy trò và những khát vọng tuổi trẻ dưới mái trường. Bài thơ như một chiếc vé đưa mỗi chúng ta trở về với vùng trời ký ức tuổi thơ, nơi có những mùa thu vàng thắm và những ước mơ xanh luôn rộng cánh bay xa.

BẢO CHÍ

Trần Ích Phát

người thầy của hàng loạt đại khoa tài giỏi

Thầy đồ Trần Ích Phát sống vào thời Lê sơ (thế kỷ 15), xuất thân từ gia đình nông dân nghèo tại làng Triều Dương, huyện Chí Linh, tỉnh Hải Dương. Ông là thầy dạy của hàng loạt đại khoa tài giỏi gồm 3 Trạng nguyên, 4 Bảng nhãn, 6 Thám hoa, 10 Hoàng giáp và 51 tiến sĩ, nhiều vượt trội so với số lượng nhân tài xuất thân từ trường Quốc Tử Giám cùng thời.

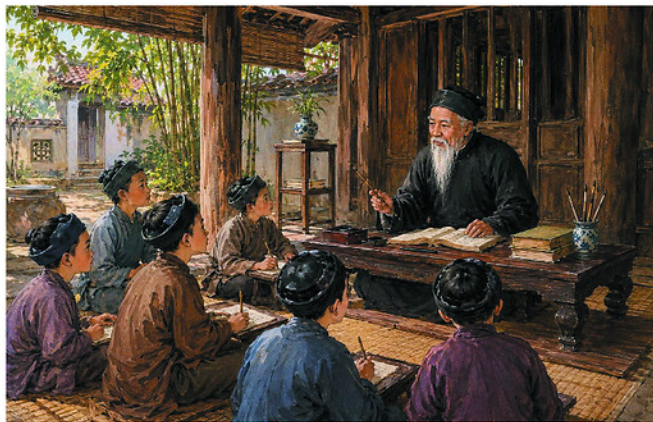
Tư chất vượt trội

THEO sách Đại Nam nhất thống chí, Trần Ích Phát từ nhỏ đã sớm thể hiện tư chất thông minh vượt trội, trí nhớ siêu phàm. Những kinh sách phức tạp chỉ cần xem qua một lần là thuộc lòng. Tiếng tăm của Trần Ích Phát nhanh chóng lan rộng khắp nơi.

Năm 1448, dưới triều vua Lê Nhân Tông, ông tham gia kỳ thi Hương và xuất sắc đỗ đầu, đạt danh hiệu Giải nguyên. Tuy nhiên, kế tiếp 2 khoa thi hội vào năm Mậu Thìn (1448) và năm Nhâm Thân (1452), Trần Ích Phát thi trượt. Dù còn rất trẻ nhưng ông không đợi khoa thi kế tiếp để tranh bằng vàng, và cũng không ra làm quan, mà về quê mở trường dạy học.

Vì nổi tiếng hay chữ từ nhỏ nên khi ông mở trường, học trò khắp nơi nô nức kéo đến. Sách "Những người thầy trong sử Việt" ghi: "Đường vào nhà ông, viên tri phủ phải cho đắp rộng thềm thang như đường cái quan để khi vinh quy bái tổ, các vị tân khoa đến tạ ơn thầy. Cả làng trẻ nài nghề nông, chỉ chăm chú làm nghề cắt nhà cho các sĩ tử trọ học, thế hệ này chưa kịp đi thi thế hệ kia đã đến. Một cửa hàng bán giấy bút, dầu đèn mọc lên bên cây đa đầu làng, lúc nào cũng tấp nập người mua".

Có quá nhiều học trò, nên thầy Trần Ích Phát đành chỉ nhận học trò có tư chất, ham học hỏi. Tùy vào mỗi trò mà ông quan tâm dạy và khích lệ theo một cách khác nhau. Ông cũng hướng dẫn trò cách tự học, tự tìm ra các giải đáp còn vướng mắc. Ngoài ra ông còn hướng dẫn cách trò cũ dạy lại cho các trò mới vào trường.

Mình họa.

Có thể nói Trần Ích Phát đã có công đào tạo một loạt đại khoa tài giỏi nước ta thời bấy giờ, giúp triều đình chấn hưng đất nước. Qua 9 khoa thi từ năm 1463 đến 1496, triều đình có 9 Trạng nguyên, 10 Bảng nhãn, 10 Thám hoa; thì học trò của Trần Ích Phát đã góp mặt 3 Trạng nguyên, 4 Bảng nhãn, 6 Thám hoa, ngoài ra còn có 10 Hoàng giáp và 51 tiến sĩ. Đặc biệt, 2 khoa thi năm 1487 và 1498, các danh hiệu Tam khôi (Trạng nguyên, Bảng nhãn, Thám hoa) đều thuộc về học trò của thầy Trần Ích Phát. Đến khoa thi năm Bính Thìn năm 1496, cả 3 người trong bảng Tam khôi là học trò của ông.

Đào tạo những bề tôi chính trực, làm quan thanh liêm

Chú trọng dạy cả đạo làm người, làm quan cho các học trò của mình; Trần Ích Phát đã đào tạo học trò thành những bề tôi chính trực, làm quan thanh liêm một lòng vì dân, giúp nhà Lê bước vào giai đoạn thịnh trị.

Số với trường Quốc Tử Giám cùng thời, thì số lượng nhân tài xuất thân từ trường của Trần Ích Phát dường như

vượt trội. Bởi vậy, thời bấy giờ dân gian truyền rằng ngót nửa số quan trong triều là học trò của Trần Ích Phát.

Nhiều bài thi do học trò của Trần Ích Phát chấp bút đều là những áng văn trị quốc bất hủ, trở thành hình mẫu cho các sĩ tử sau này học tập.

Trong đó, bài Văn sách "Đề Vương trị quốc" của Trạng nguyên Vũ Kiệt - người học trò của thầy Trần Ích Phát trở thành kiệt tác trị quốc, chống tham nhũng, chấn hưng giáo dục, chấn hưng đất nước.

Chẳng hạn như khi vua hỏi tại sao quan lại được chọn cử nghiêm ngặt, lại có thêm các chức quan ngự sử, giám sát theo dõi, kiểm tra mà vẫn có nhiều người tham ô, hối lộ, làm những việc đồi bại? Vũ Kiệt đã lập luận: "Việc giáo dục phẩm chất cho quan lại phải tiến hành ngay từ lúc họ ngồi trên ghế nhà trường. Nếu khi học, họ đã có tư tưởng đối trá, mẹo mỵc, thì khi ra đảm nhiệm việc quan làm sao có thể có được phẩm chất thanh liêm, trong sạch".

Hoặc Vũ Kiệt đã đề xuất muốn giữ kỷ cương phép nước thì trước tiên phải thực hiện thật nghiêm túc từ vua cho đến triều đình. Bởi lẽ không thể để nước đầu nguồn đục mà lại đòi hỏi nước cuối

Văn Miếu - Quốc Tử Giám (Hà Nội), biểu tượng của nền học vấn và văn hóa Việt Nam, nơi lưu danh nhiều học trò của thầy đồ Trần Ích Phát.

nguồn phải trong. Vua Lê Thánh Tông khi đó đang tiến hành chỉnh đốn bộ máy nhà nước, cải cách hành chính đã nhận thấy Vũ Kiệt chính là người mình đang cần để giúp việc trị nước, an dân, nên đã bổ ông vào làm ở Hàn lâm viện với chức Hàn lâm thị thư, sau thăng lên chức Tả thị lang kiêm Đông các hiệu thư. Tên tuổi Vũ Kiệt được khắc trên bia Tiến sĩ ở Văn Miếu - Quốc Tử Giám Thăng Long và khắc trên bia đá dựng ở Văn Miếu Bắc Ninh.

Các đề thi đình thời kỳ này nhà vua thường nêu ra những vấn đề liên quan đến việc cai trị đất nước như "Đề vương trị thiên hạ", "Đạo trị nước", "Triều Tống dùng nho sĩ"...

Việc học trò của thầy Trần Ích Phát có những luận văn xuất sắc, chứng tỏ thầy giáo Trần Ích Phát có phương pháp dạy học cực kỳ hiệu quả, khi gắn kết kinh điển chữ nghĩa với tư duy suy xét thực tiễn đời sống. Nhiều người trong số học trò của Trần Ích Phát được đảm nhận các chức vụ cao nhất trong triều đình, giúp vua chấn hưng đất nước như Trạng nguyên Trần Sùng Dĩnh; Trạng nguyên Nguyễn Nghiêm Viện; các Bảng nhãn Nguyễn Huân, Nguyễn Đức Huân...; các Thám hoa Lê Ninh, Trần Bích Hoàng... Nhiều người trong số họ có các tác phẩm văn học được chép trong sách "Toàn Việt thi lục".

Trong số 28 thành viên của Hội Tao đàn do vua Lê Thánh Tông sáng lập gồm những vị đại khoa tài giỏi có sự góp mặt của nhiều học trò thầy Trần Ích Phát.

Khi Lê Thánh Tông lên ngôi vua (1460), dù biết Trần Ích Phát chỉ đỗ hương tiến, song vì yêu mến nhân đức và tài năng nên vua đặc cách xem ông ngang với các bậc đỗ đại khoa và phong cho nhiều chức tước cao, từ Giám sát ngự sử, Hiến sát sứ, cho đến Đông các đại học sĩ.

Mặc dù được vua ưu ái, Trần Ích Phát vẫn chọn cuộc sống giản dị tại quê nhà, tiếp tục sự nghiệp dạy học.

NGỌC MAI

(Theo Báo tài Lịch sử Quốc gia)

XEM GIỜ ĐÂU?

Trong hai ngày cuối tuần 5 và 6/9/2026, khán giả có thể theo dõi không khí rộn ràng của Lễ khai giảng năm học mới 2026 - 2027, thường thức các bộ phim truyền hình nổi sóng trên kênh TTV hoặc lựa chọn những tác phẩm điện ảnh hấp dẫn đang được công chiếu tại LOTTE Cinema Tuyên Quang.

Lễ khai giảng năm học mới 2026 - 2027:
Đồng loạt diễn ra trên phạm vi toàn quốc từ 8h00 đến 8h45, ngày 5/9 được truyền hình trực tiếp trên kênh VTV1.

PHIM TRUYỆN TRÊN SÓNG TTV

- 8h00: Lựa (tập 6).
- 10h30: Nhân chứng (tập 2, 3).
- 12h00: Chuyện tình nhà vua (tập 24, 25).
- 18h00: Quyền thừa kế danh giá (tập 16, 17).
- 21h15: Hồ sơ lừa - Phần 2 (tập 10, 11).
- 22h20: Gia đình số 1 (tập 133, 134).

LOTTE CINEMA TUYÊN QUANG

- Nghĩ về sự nghỉ hưu.
- Chiikawa: Bí mật đảo người cá.
- Hộ linh trắng si: Bí ẩn mộ vua Đinh.
- Quý tử vượt giàu.
- Chiikawa: Bí mật đảo người cá.
- Hope vùng tử địa.
- Phim shin - Cậu bé bút chì: Kỳ kỳ quái quái kỳ nghĩ yếu quái của tổ.
- Người nhện: Khởi đầu mới.
- Tàu buôn người.
- Hành trình bất hảo.

CẢNH TRỰC

Một cảnh trong phim "Lựa".

Những món quà trước thềm năm học mới

Người dân tham gia đi bộ, ủng hộ gây quỹ tiếp sức học sinh hoàn cảnh khó khăn đầu năm học mới.

Bình Thuận: Đoàn Thanh niên Bộ đội Biên phòng tỉnh Bình Thuận tổ chức hoạt động tình nguyện giúp các trường học trên địa bàn chuẩn bị năm học mới. Theo đó, cán bộ, chiến sĩ tình nguyện giúp các nhà trường trên địa bàn vệ sinh môi trường, trồng thêm hoa, lau sạch bàn ghế, phòng học... Hoạt động này thiết thực giúp các thầy, cô giáo, học sinh nhà trường chuẩn bị khai giảng năm học 2026 - 2027 có một môi trường sáng, xanh, sạch, đẹp, tạo không khí vui tươi, yêu thích ngôi trường của các em học sinh ngay ngày đầu khai giảng năm học mới.

Quảng Trị: Năm học 2026 - 2027, tại 8 xã biên giới Kim Phú, Kim Điền, Đồng Lê, Tuyên Lâm, Dân Hóa, Minh Hóa, Tuyên Sơn và Tân Thành, 200 học sinh có hoàn cảnh khó khăn, nỗ lực vươn lên trong học tập được Ban Chỉ đạo công tác biên giới tỉnh Quảng Trị tặng quà, mỗi suất trị giá 1 triệu đồng.

Niềm vui trước năm học mới cũng đến với học sinh có hoàn cảnh khó khăn ở hai xã Nam Cửa Việt và Triệu Cơ. Đồn Biên phòng Triệu Văn phối hợp với Hội Nhà báo Việt Nam, VietinBank Chi nhánh Hưng Yên và Hội Liên hiệp Phụ nữ hai xã tổ chức chương trình "Tiếp sức em đến trường", trao học bổng, xe đạp cho các em. Có 50 chiếc xe đạp, mỗi chiếc trị giá 1,6 triệu đồng được trao trong chương trình. Hội Liên hiệp Phụ nữ hai xã tặng thêm 5 suất quà, mỗi suất 1

triệu đồng; Đồn Biên phòng Triệu Văn trao 11 suất thuộc Chương trình "Nâng bước em đến trường - Con nuôi Đồn Biên phòng", mỗi suất 1 triệu đồng, đưa tổng giá trị hỗ trợ lên gần 100 triệu đồng.

TP Hồ Chí Minh: Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam (MTTQVN) phường Rạch Dừa (TPHCM) tổ chức chương trình đi bộ gây quỹ hỗ trợ học sinh có hoàn cảnh khó khăn năm học 2026 - 2027, với chủ đề "Mỗi bước chân, một ước mơ". Hoạt động đã thu hút đông đảo người dân trên địa bàn phường Rạch Dừa tham gia hưởng ứng. Qua đó tiếp nhận ủng hộ 531.190.000 đồng, gồm 170.590.000 đồng ủng hộ bằng tiền mặt thu trực tiếp và 360.600.000 đồng ủng hộ qua chuyển khoản.

Ông Nguyễn Phúc Hoàng - Bí thư Đảng ủy phường Rạch Dừa cho biết, đây là năm thứ 2 chương trình được tổ chức nhằm tiếp sức cho các em học sinh có hoàn cảnh khó khăn vào đầu năm học mới. Đằng sau mỗi em học sinh có hoàn cảnh khó khăn là một câu chuyện, một gia đình và một ước mơ. Trong đó, có em chỉ mong đủ điều kiện để tiếp tục đến trường; có em mong có được những cuốn sách, bộ quần áo mới; có em mong mỗi không phải bỏ học giữa chừng... Vì vậy, sự sẻ chia trong chương trình dù lớn hay nhỏ đều rất đáng quý, mỗi bước chân trong chương trình sẽ góp phần mang ước mơ được học tập, được trưởng thành và có tương lai tốt đẹp hơn của các em nhỏ còn nhiều khó khăn.

Tặng xe đạp và những phần quà ý nghĩa cho học sinh khó khăn tại các xã vùng biên giới biển.

ĐỨC HẢI (Tổng hợp)

NHỊP CẦU NHÂN ÁI

Gần 50 triệu đồng tiếp sức cô học trò Mông đến giảng đường

■ MINH THỦY

Phòng Quản lý Xuất nhập cảnh, Công an tỉnh trao quà và kinh phí cho em Hoàng Thị Hải Yến.

NGÀY 18-8, Chuyên mục Nhịp cầu nhân ái của Báo Tuyên Quang đăng bài viết "Tiếp sức cho giấc mơ giảng đường của cô học trò Mông", chia sẻ về hoàn cảnh khó khăn và hành trình nuôi dưỡng ước mơ học tập của em Hoàng Thị Hải Yến. Thông tin về Yến đã nhận được sự quan tâm, sẻ chia của nhiều cơ quan, đơn vị, tổ chức, doanh nghiệp và các nhà hảo tâm trong và ngoài tỉnh.

Từ sự kết nối của Chuyên mục Nhịp cầu nhân ái và thông tin được chia sẻ trên trang Facebook của phóng viên Minh Thủy, hoàn cảnh của em Hoàng

Thị Hải Yến đã nhận được sự quan tâm, sẻ chia của nhiều tấm lòng nhân ái. Đến nay, em Yến được hỗ trợ gần 50 triệu đồng gồm tiền mặt và quà; trong đó, 27,5 triệu đồng do các tập thể, cá nhân nhà hảo tâm gửi qua Chuyên mục Nhịp cầu nhân ái và Facebook cá nhân phóng viên Minh Thủy. Phòng Quản lý Xuất nhập cảnh, Công an tỉnh tặng em chăn ấm, quạt và tiền mặt tổng 5 triệu đồng; gia đình cô giáo Nguyễn Thị Chung, Phó hiệu trưởng Trường Phổ thông Dân tộc Nội trú THCS và THPT Hàm Yên hỗ trợ 5 triệu đồng; Facebook anh Đông Lý, cán bộ xã Đồng Văn hỗ trợ 2 triệu đồng; cá nhân anh Phan Hoàng Hải, Bệnh viện Phục hồi chức năng Hương Sen tình hỗ trợ em một chiếc máy tính mới phục vụ học tập. Đặc biệt, một nhà hảo tâm xin được giấu tên nhận đỡ đầu Yến trong những năm em học tại Trường Đại học Tân Trào, đồng thời hỗ trợ em tìm việc làm thêm phù hợp để có thêm điều kiện trang trải cuộc sống.

Theo kế hoạch, giữa tháng 9-2026, Hoàng Thị Hải Yến sẽ nhập học ngành Giáo dục Mầm non, hệ Cao đẳng, Trường Đại học Tân Trào. Từ sự chung tay của các cơ quan, đơn vị và những tấm lòng nhân ái, hành trình đến giảng đường của cô học trò Mông đang có thêm nhiều niềm tin và hy vọng ■

TẢN VĂN

Cho đôi ở lại giữa mùa thu

■ HOÀI THU

Minh họa: XUÂN ĐỨC

SÁNG nay nhìn thấy mẹ chờ con, ông dẫn cháu đi đến trường trong ngày khai giảng năm học mới, lòng ta lại bồi hồi, nôn nao nhớ thời ấu thơ! Những ngày khai trường đầu tiên ta đi học cũng đã hơn một nửa trăm năm trước! Nhớ hình ảnh thầy, cô hiệu trưởng trang nghiêm cầm dùi rất khắt khe, đồng da đánh thật mạnh ba hồi trống: "Tùng... Tùng... Tùng...!".

Thời gian trôi qua, những mái trường ta đã đi qua dù bụi giảng đã cũ, hàng cây xưa đã phôi pha theo năm tháng. Nhưng tiếng trống khai trường rộn rã khắp không gian ngày 5 tháng 9 hằng năm đã trở thành biểu tượng thiêng liêng của tuổi học trò. Và cái cảm xúc nôn nao của ngày khai trường ấy vẫn mãi neo đậu trong hồn ta. Ngày khai trường không chỉ bắt đầu một tri thức mới, mà còn nhắc ta về một thời tuổi trẻ hồn nhiên, trong trẻo, đầy ắp ước mơ, hoài bão và những kỷ niệm không phai mờ.

Bỗng dưng ủa về trong ta là cả một trời kỷ niệm rộn ràng những ngày khai trường, từ ngôi trường làng đầu tiên đi học cho tới trường thị xã năm cuối phổ thông, trước khi vào đại học. Nhớ những ngày khai trường, trời thu xanh ngắt không một gợn mây, nắng vàng như mật rải đều trên những lá bàng. Trong sân trường rực rỡ sắc cờ hoa, ngập tràn những tiếng cười giòn tan ở mỗi góc sân và tiếng gọi nhau í ới của các học trò sau những ngày hè xa cách. Nhớ mùi hương của trang sách mới, cây bút mực thơm ngát và cả chiếc cặp sách đã sờn còn vương chút phấn bảng.

Nhớ ngày đầu tiên đến trường, sao mà trong veo, thơ ngây, sao mà tràn đầy những thương yêu từ ánh mắt trau chuốt động viên của mẹ đưa đến trường, đến cái nắm tay gần gũi và giọng nói ấm áp chan chứa tình thân chờ che của cô thầy. Trên con đường làng sáng sủa hôm ấy, có xanh còn ướt dẫm sương đêm, đám học trò náo nức tung tăng, nhảy chân sáo đến trường. Đi học, mở trang sách ra là như mở một thế giới đầy ắp những điều kỳ diệu, kỳ thú. Và những lời thầy cô giảng bài, giống như thấp lên ngọn lửa tri thức, để trò dần lớn lên, tích lũy kiến thức, trưởng thành để vào đời.

Ái trong đời cũng có những ngày khai trường của riêng mình, có những kỷ niệm trường lớp, thầy cô, bạn bè suốt năm tháng học trò. Ở đó, có trái bàng thu rơi bất ngờ làm giật mình con trẻ, có cái nhìn ngơ ngác của đôi mắt trong veo, có cái nủ tay mẹ với hai hàng mi ướt nhoe nước mắt... Tất cả như còn mãi những gì quen thuộc nhất, êm đềm nhất của những ngày tuổi thơ. Chỉ xa thôi, không có nghĩa là mất. Chỉ có những mùa thu/Làm tiếng trống trường ngân dài nỗi nhớ/Làm chiếc lá nhẹ rơi qua khung cửa/Làm áng mây trôi tinh khiết áo học trò ■

Bỗng dưng chợt hiện trong ta những câu thơ của ai đó: "Cho tôi ở lại giữa mùa thu/Làm tiếng trống trường ngân dài nỗi nhớ/Làm chiếc lá nhẹ rơi qua khung cửa/Làm áng mây trôi tinh khiết áo học trò" ■

Dị sản trên giấy bản

■ Phóng sự ảnh: THU PHƯƠNG

KHÔNG hiện hữu bằng những dấu tích đồ sộ, di sản của đồng bào Dao Đỏ thôn Thanh Sơn, xã Bắc Quang được trao truyền lặng lẽ qua từng tờ giấy bản mộc mạc.

Từ những nguyên liệu tự nhiên sẵn có nơi núi rừng, qua đôi bàn tay cần mẫn của người Dao Đỏ, vầu non được chẻ, ngâm nước, nghiền thành bột, hòa với nhựa cây Bo, tráng trên khuôn, ép rồi phơi khô thành giấy bản. Giấy bản được dùng trong thờ cúng, Lễ Cấp sắc, viết chữ Nôm Dao và nhiều nghi lễ truyền thống. Năm 2018, kỹ thuật làm giấy bản nơi đây được công nhận Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia, khẳng định giá trị của nghề thủ công đã được trao truyền qua hơn một thế kỷ.

Thôn Thanh Sơn hiện có 309 hộ, 7 dân tộc cùng sinh sống, trong đó đồng bào Dao Đỏ chiếm khoảng 65%. Gần 70 hộ vẫn gắn bó với nghề, mỗi năm làm ra khoảng 30.000 bực giấy, giá bán từ 220.000 - 250.000 đồng/bực. Giữa nhịp sống mới, nghề xưa vẫn bền bỉ hiện diện, vừa tạo sinh kế, vừa nuôi dưỡng niềm tự hào và bản sắc cộng đồng.

Bột giấy được đưa lên khuôn, qua những thao tác nhẹ và đều tay để định hình từng lớp giấy mỏng (ảnh 1). Vầu non - nguyên liệu chính làm giấy bản sau khi ngâm, nghiền thành bột được hòa trong bẻ và đảo đều trước khi tráng giấy (ảnh 2). Sau khi ép, giấy bản được tách thành từng thếp, đo và gấp cẩn thận theo kích thước quy định (ảnh 3).

Phơi giấy bản.

Đóng dấu đỏ trên giấy bản trước khi sử dụng trong các nghi lễ truyền thống của người Dao Đỏ.

Nhiều gia đình ở Thanh Sơn vẫn bền bỉ giữ nghề, vừa tạo sinh kế, vừa nối dài truyền thống của người Dao Đỏ.

MÓN NGON CUỐI TUẦN

MỖI độ thu về, khi cái nắng hè gay gắt nhường chỗ cho làn gió mát lành, không gian phố phường trở nên hấp dẫn hơn. Cùng với đó, những món ăn đường phố dần đã lại trở thành đặc sản, thu hút nhiều thực khách nhất là dịp cuối tuần.

Trong muôn vàn thức quà via hè, bánh đúc nóng được các bà, các mẹ rất ưa chuộng. Từng bát bánh đúc sánh mịn, dẻo thơm được mức nóng hổi, bên trên phủ lớp thịt băm xào mộc nhĩ đậm đà cùng hành phi vàng giòn. Khi ăn, chỉ cần chan thêm chút nước mắm pha

Bánh giò.

Hấp dẫn MÓN ĂN ĐƯỜNG PHỐ

■ THANH HÀ

Bánh đúc nóng.

tôi ớt chua ngọt, tạo nên hương vị hài hòa giữa cái mềm của bột gạo và độ đậm đà của phần nhân... món ăn tuy giản dị nhưng đủ sức chinh phục ngay từ lần đầu tiên thưởng thức.

Cùng với bánh đúc, các xe đẩy, gánh hàng bán bánh giò, bánh gối, bánh rán mặn... cũng luôn tấp nập. Bánh giò với lớp vỏ mỏng mềm mịn, nhân thịt băm mộc nhĩ thơm bùi bên trong; bánh gối giòn rụm lớp vỏ ngoài; bánh rán mặn béo ngậy, nóng hổi, các món này thường được ăn kèm nước chấm chua ngọt và dưa góp thanh mát.

Khi phố lên đèn, một bát cháo sườn sụn nóng hổi cũng trở nên hấp dẫn hơn bao giờ hết. Cháo được ninh nhừ từ gạo xay nhuyễn, hầm cùng nước xương ngọt thanh, điểm thêm những miếng sườn sụn giòn sần sật. Khi dùng, thường rắc thêm ruốc thịt, quẩy giòn và chút hạt tiêu... giúp món ăn thêm phần đậm đà, ấm bụng.

Những món ăn trên, tuy mộc mạc, bình dân nhưng lại phản ánh rõ nét văn hoá ẩm thực của người Việt. Du khách đến với xứ Tuyên, được dạo phố, ngắm mô hình đèn Trung thu dịp cuối tuần và thưởng thức những món ăn đường phố dần đã sẽ là một trải nghiệm khó quên ■